

MAANTEEAMET

Riigiteede liikluskorralduse juhhis

**Nõuded liikluse korraldamisele,
liikluskorraldusvahenditele ja nende
kasutamisele**

MA 2018-002

SISUKORD

Sisukord.....	1
Eessõna.....	7
Sissejuhatus	8
OSA I ÜLDOSA	9
1. VALDKONDA REGULEERIVAD ÕIGUSAKTID JA NORMDOKUMENDID	9
1.1. Liiklusseadus.....	9
1.2. Ehitusseadustik	9
1.3. Määrused	9
1.4. Standardid	10
1.5. Liikluskorraldust käsitlevad muud juhendmaterjalid.....	10
2. LIIKLUSKORRALDUSE MUUTMISE NÕUDED	11
2.1. Ajutise liikluskorralduse kehtestamine ja tühistamine.....	11
2.2. Alalise liikluskorralduse muutmine	11
2.3. Alalise liikluskorraldusvahendite väljavahetamine	11
3. JÄRELEVALVE LIIKLUSKESKKONNA ÜLE.....	12
3.1. Tee ohutuse kontroll	12
3.2. Sõidukiiruste monitoorimine	13
3.3. Liikluskorralduse muudatuse mõju hindamine	13
3.4. Liikluskeskkonnas tuvastatud probleemide lahendamine.....	13
4. ERANDID, ERIJUHUD JA KATSETUSED	14
4.1. Erandite tegemine käesolevale juhisele	14
4.2. Erijuhud.....	14
4.3. Liikluskorraldusvahendite katseline kasutamine	14
OSA II NÕUDED LIIKLUSKORRALDUSVAHENDITELE	15
1. LIIKLUSMÄRGID	15
1.1. Suurusgrupid	15
1.2. Mõõtmed	15
1.3. Kujundamine	15
1.4. Materjalid ja tootmine	15
1.5. Kandurid	15
1.6. Paigaldamine	15
1.7. Korrashoid.....	15
2. TEEKATTEMÄRGISED.....	16
2.1. Mõõtmed	16

2.2.	Materjali tüübid.....	16
2.3.	Nõuded materjalidele	16
2.4.	Märgistusmaterjali valik	17
2.5.	Paigaldamine	17
2.6.	Märgistusmaterjalide katsekehad	18
2.7.	Nõuded seisukorrale.....	18
2.8.	Peegeldusvõime kontroll.....	18
2.9.	Eemaldamine.....	19
3.	FOORID	20
3.1.	Mõõtmed	20
3.2.	Materjalid ja tootmine	20
3.3.	Konstruksioonid.....	20
3.4.	Paigaldamine	20
3.5.	Korrashoid.....	20
4.	PIIRDED	20
5.	VMS	20
6.	KUMMIPOSTID.....	20
7.	TÕKKEPUUD JA POOMID	20
8.	TÄHISPOSTID	21
8.1.	Kujundus	21
8.2.	Materjal ja püsivusnõuded	22
8.3.	Paigaldamine	23
9.	TÄHISKOONUSED	24
10.	KATTE- JA PIIRDEHELKURID	24
11.	OHUTUSLAMBID	24
12.	KÜNNISED.....	24
13.	LIIKLUSPEEGLID	24
14.	LIIKLUSMÄRGI TÜHISTAMISE TEIP	24
15.	PÕRISTID	25
15.1.	Mõisted.....	25
15.2.	Rajamine.....	25
15.3.	Põristi mõõdud ja lubatud kõrvalekalded	26
16.	HOIATUSTÕKKED JA PÕRKELEEVENNID	28
17.	GABARIIDIVÄRAVAD	28
	OSA III RISTMIKE VAHELISE ALA TÄHISTAMINE	29

1. SÕIDURAJA LAIUSE VALIK	29
1.1. Üldised põhimõtted	29
1.2. Uued projekteeritavad ja rekonstrueeritavad teed.....	29
1.3. Olemasolevad teed	31
2. TEEÄÄRE, TEE TELJE JA ERALDUSRIBA TÄHISTAMINE	34
2.1. Märgistatavad teed	34
2.2. Äärejoone valik	34
2.3. Tähispostid ja helkurid.....	34
2.4. Tähispostide vahekaugused.....	35
2.5. Piirded	36
2.6. Põristid	37
2.7. Muud	38
3. KERGLIIKLUSTEED, ÜLEKÄIGURAJAD JA ÜLETUSKOHAD	39
3.1. Eraldamine sõiduteest	39
3.2. Kergliiklustee lõigulisene tähistamine.....	39
3.3. Ületuskoha tüübi valik	39
3.4. Ülekäiguraja ja ületuskoha tähistamine	39
4. BUSSIPEATUSED	40
4.1. Bussipeatuste tähistamine märkidega	40
4.2. Bussipeatuste tähistamine märgistega.....	40
4.3. Bussipeatuse tähistamine tähispostidega	40
5. RAUDTEEÜLESÕIDUD	41
5.1. Üldnõuded.....	41
5.2. Liiklusmärgid	41
5.3. Foorid ja tõkkepuud	41
5.4. Nähtavus raudteeülesõidukohal	41
5.5. Täristite kasutamine raudteeülesõidukohal	41
5.6. Tähispostid raudteeülesõidul	41
6. KIIRUSKAAMERAD	42
6.1. Märgid ja märgised	42
7. OHTUDE JA TAKISTUSTE TÄHISTAMINE	43
7.1. Truubid ja sillad	43
7.2. Loomad	43
7.3. Kurvid (plaanikõverikud).....	43
7.4. Langused ja tõusud (püstkõverikud).....	43

7.5.	Teekatte seisukord	43
7.6.	Tee servas olevad takistused	43
7.7.	Eraldusriba ja ohutussaarte algused	44
7.8.	Massi-, kõrgus- laius- ja muud läbisõidupiirangud.....	44
8.	MUU.....	45
8.1.	Veoautode möödasõidu keelamine 2+2 ja 2+1 teedel	45
8.2.	Ühesuunaliste teede alguste ja lõppude tähistamine	45
8.3.	Jäätete liikluskorraldus	45
OSA IV	RISTMIKE TÄHISTAMINE	47
1.	RISTMIKE EELTÄHISTUS	47
1.1.	Eelviidad	47
1.2.	Hoiatusmärgid.....	47
2.	SÕIDURADADE ÄÄRTE JA TEESERVADE TÄHISTAMINE	47
2.1.	Sõiduraja laius.....	47
2.2.	Kiirusmuuteraja laiused 1+1 maanteedel	48
2.3.	Sõiduradade pikimärgistus.....	48
2.4.	Kattehelkurid.....	48
2.5.	Tähispostid	48
2.6.	Põristid	49
3.	EESÕIGUSE TÄHISTAMINE	51
3.1.	Eesõigusmärgid.....	51
3.2.	Eesõiguse tähistamine teekattemärgistusega	51
4.	SÕIDUSUUNDADE TÄHISTAMINE	51
4.1.	Viidad.....	51
4.2.	Keelu- ja kohustusmärgid	51
4.3.	Märgid 53.....	51
4.4.	Teekattemärgistuse suunanööled	51
5.	FOORIDE KASUTAMINE RISTMIKEL	51
6.	KERGLIIKLUSTEED RISTMIKEL	51
6.1.	Ülekäigurajad	51
6.2.	Ülekäigukohad	51
6.3.	Kergliiklusteede algused ja lõpud	51
6.4.	Kergliiklusteede viidad	51
6.5.	Kergliiklustee eraldamine piirdega	51
7.	PIIRETE PAIKNEMINE RISTMIKEL	51

8.	MÕÖDASÕIDU KEELAMINE	51
8.1.	Otsustuspõhimõtted.....	51
8.2.	Tähistamine märkidega	52
8.3.	Tähistamine teekattemärgistusega	52
9.	BUSSIPEATUSED KIIRUSMUUTERADADEL	52
9.1.	Peatust eraldav märgistus.....	52
10.	MAHASÕIDUD	52
10.1.	Mahasõitude tähistamine	52
11.	MUUD NÕUDED RISTMIKE TÄHISTAMISEL	52
11.1.	Kummipostid.....	52
11.2.	Liikluspeeglid.....	52
OSA V	VIITAMINE	53
1.	TEETÄHISTUSSÜSTEEMI PÕHIMÕTTED	53
2.	SIHTPUNKTI VALIK	53
3.	TEENINDUSKOHTADE TÄHISTAMINE	53
4.	PARKLAD JA PUHKEKOHAD	53
5.	KERGLIIKLEJATE SUUNAMINE	53
6.	ÜMBERSÕIDUTEE TÄHISTAMINE	53
7.	AVALIKU ÜRITUSE TÄHISTAMINE	53
OSA VI	SÕIDUKIIRUSED.....	54
1.	ÜLDOSA.....	54
2.	KIIRUSPIIRANGUTE EESMÄRGID	54
3.	KIIRUSPIIRANGUTE MÄÄRAMISE PROTSESS.....	54
3.1.	Kiiruspiirangute määramise juhendi rakendamine	54
4.	KIIRUSPIIRANGUTE ÜLDPÕHIMÕTTED	54
4.1.	Kiiruspiirangute liigid	54
4.2.	Kiiruspiirangute samm ja nende kasutamine	54
4.3.	Kiiruspiirangute tähistamine	54
5.	KIIRUSPIIRANGUD HAJAASUSTUSEGA ALADEL	54
5.1.	Teelõigukohase kiiruspiirangu määramine	54
5.2.	Kohtpiirangute väärtuste määramine	54
5.3.	Soovitava suurima sõidukiiruste soovitused	54
5.4.	Kiiruspiirangute ühtlustamine.....	54
5.5.	Piirangulõikude pikkused.....	54
5.6.	Sõidukiirused raudteeülesõidul	54

6. KIIRUSPIIRANGUD ASULATES	54
7. KIIRUSPIIRANGUD UUTEL TEEDEL	54
8. TÄHTAJALISED, MUUTUVAD JA AJUTISED KIIRUSPIIRANGUD	54
8.1. Tähtajalised piirangud	55
8.2. Muutuvad kiiruspiirangud	55
8.3. Ajutised kiiruspiirangud	55
9. NÕUDED SUURENDATUD KIIRUSEGA TEELE	55
9.1. Talvine hooldus	55
10. KIIRUSE MUUTMINE PIKI TEED	55
OSA VII ASULAD JA LIIKLUSE RAHUSTAMINE	56
1. ASULA LIIKLUSKORRA KEHTESTAMINE	56
2. ASULA VÄRAVAD	56
3. ÕUEALA KEHTESTAMINE	56
4. KÜNNISED	56
OSA VIII PARKIMINE	57
1. PARKLATE KUJUNDAMINE	57
2. PARKLASISENE TÄHISTUS	57
2.1. Eraparklate sissesõidu tähistus	57
3. TASULINE PARKIMINE	57
OSA IX SÕIDUKIPIIRETE VAJADUSE MÄÄRAMINE	58
OSA X AJUTINE LIIKLUSKORRALDUS	59
OSA XI DÜNAAMILINE LIIKLUSE JUHTIMINE	60
1. VMS-ID	60
2. FOORID	60
3. KUIDAS KAUGELT, KUIDAS MUUTA, OPTIMEERIDA JNE	60
4. TÕKKEPUUD	60

EESSÕNA

Juhise on koostanud Maanteeameti liikluskorralduse osakond vahemikus jaanuar – märts 2018. a ja selles osales töögrupp järgmises koosseisus:

1. Janno Sammul
2. Jaan Tarmak
3. Ergo Tammel

Erinevalt varasematest juhistest käsitletakse antud juhises liikluskorraldust olukorrapõhiselt. Uudse ülesehituse eesmärk on koondada kõik liikluskorraldust puudutavad nõuded ühtsesse tervikdokumenti nii, et nõuded oleks lihtsasti leitavad. Selline lähenemine aitab kaasa erinevate nõuete vaheliste vastuolude vähendamisele ning aitab veenduda, et kõik vajalikud teemad oleksid kaetud.

Juhisesse on koondatud nõuded mitmetest varasematest juhistest – nii kinnitatud, koostamise lõppfaasis olevatest, kui ka juba testkasutusse jõudnutest.

Juhisega samaaegselt jäävad esialgu eraldiseisvate dokumentidena kehtima piirdeid ja ajutist liikluskorraldust käsitlevad juhised.

SISSEJUHATUS

Maanteeameti missioon on kujundada turvalist ja toimivat liikluskeskkonda. Riigiteede liikluskorralduse juhise on koostatud peamiselt eesmärgiga viia ellu Maanteeameti strateegiat, mille järgi peab liikluskorraldus olema lihtsalt mõistetav, sobituma keskkonda, vähendama liiklusstressi ning aitama vältida vigu.

Samuti on juhise koostamisel arvestatud Transpordi arengukava põhimõttega, mille järgi peab transpordisüsteem olema kujundatud selliselt, et selles ei hukkaks ega saaks raskelt vigastada ükski liikleja isegi juhul, kui ta liikluses eksib.

Juhises on toodud nõuded liikluse korraldamisele, liikluskorraldusvahenditele ja nende kasutamisele ning see on koostatud selliselt, et see oleks lihtsasti järgitav ja tagaks liikleja jaoks ühetaolise liikluskeskkonna. Liikluse korraldamisel esinevad olukorrad on jaotatud 11-ks teemapõhiseks osaks. Nõuded, mis katavad mitmeid olukordi on toodud enim sobivamas osas ja teistes osades on sellele viidatud.

Juhise on üles ehitatud selliselt, et juhise nõuetest on võimalik kõrvale kalduda ning vastav reeglistik on kirjeldatud esimeses osas.

Juhisesse on koondatud väljavõtted teistest normdokumentidest ja õigusaktidest, mis on reguleeritud mujal ja ei vaja eraldi käsitlemist antud juhises. Väljavõtted on märgitud halli tausta ja musta raamiga.

Juhises on peatükkide tasemel kõik teemad, mida on vaja reguleerida. Kuna vajalikke nõudeid on palju, koostatakse juhise järk-järgult. Sisustamata osad, peatükid ja lõigud on märgitud oranži taustaga ja sinna planeeritud sisu märksõnad on toodud kaldkirjas ja on nummerdamata.

Juhise muudatuste kinnitamine on planeeritud toimuma üldjuhul üks kord aastas. Muudatused võrreldes eelmise kinnitatud versiooniga on märgitud rohelise värviga. Pärast dokumendi kinnitamist koostatud muudatused on eelnõus märgitud punase värviga.

OSA I ÜLDOSA

1. VALDKONDA REGULEERIVAD ÕIGUSAKTID JA NORMDOKUMENDID

1.1. Liiklusseadus

Liikluskorralduse regulatsioon baseerub [Liiklusseaduses](#) toodud alustel, mille üldine osa paikneb selle [paragrahvis 6](#):

§ 6. Liikluse korraldamine

(1) Liikluse korraldamise eesmärk on tagada häireteta, sujuv, võimalikult kiire, ohutu ja keskkonda minimaalselt kahjustav liiklus.

(2) Liiklust korraldatakse liikluskorraldusvahenditega.

(3) Liikluse korraldamisel kasutatavad liikluskorraldusvahendid peavad vastama käesoleva seaduse ja teeseaduse nõuetele.

(4) Liikluse korraldamise ning liikluskorraldusvahendite õige paigutuse ja korrasoleku tagab teomanik või teehoiu korraldamise eest vastutav isik.

(5) Liikluskorraldusvahendit ei tohi kahjustada ega liiklejate eest varjata. Ilma asjaomast õigust omamata ei tohi liikluskorraldusvahendit paigaldada, teiseldata või eemaldada.

(6) Liiklusmärkide ja teemärgiste (teekatte- ja püstmärgised) tähendused [kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister määrusega](#).

1.2. Ehitusseadustik

Nõuded liikluskorralduse projekteerimiseks, liiklusohutuse auditeerimiseks ja tegevuseks teekaitsevööndis on toodud [Ehitusseadustikus](#).

1.3. Määrused

1.3.1. [„Liiklusmärkide ja teemärgiste tähendused ning nõuded fooridele“](#)

1.3.2. [„Avalikult kasutatava jäätee rajamise ja korrashoiu nõuded“](#)

1.3.3. [„Liikluspiirangute avalikustamise ja liikluskeelu alasse loa taotlemise ja loa väljastamise kord“](#)

1.3.4. [„Liikluskorralduse nõuded teetöödel“](#)

1.3.5. [„Tähistatavate teede liigid, juhatus- ja teeninduskohamärkide paigaldamise kord ning sihtpunktidele viitamise süsteem“](#)

1.3.6. [„Raudtee tehnokasutuseeskiri“](#) käsitleb raudteeülesõitude tähistamist liikluskorraldusvahenditega

1.3.7. [„Suurima lubatud sõidukiiruse suurendamise tingimused ja kord“](#) kehtestab nõuded, millele peavad teed vastama, et neil oleks võimalik tõsta kiirust üle üldise riigis kehtestatud määra

1.3.8. [„Tee ehitamise ja korrashoiu terminid“](#) seletab lahti tee korrashoiuga seotud mõisted

1.3.9. [„Tee ehitamise kvaliteedi nõuded“](#) käsitleb liikluskorraldusvahendite paigaldamise nõudeid

1.3.10. [„Tee ehitusprojektile esitatavad nõuded“](#) sätestab, millises ulatuses tuleb projektides kajastada liikluskorraldust

- 1.3.11. [„Tee ohutuse kontrollimise tingimused ja nõuded tee ohutuse kontrollimisele“](#)
- 1.3.12. [„Tee projekteerimise normid“](#) sätestavad miinimumnõuded uutele rajatavatele teedele
- 1.3.13. [„Tee seisundinõuded“](#) reguleerib avalikult kasutavale teele kehtestatavaid nõudeid liikluskorraldusvahendite paigaldamise ja hoolduse osas

1.4. Standardid

- 1.4.1. EVS 613 [„Liiklusmärgid ja nende kasutamine“](#)
- 1.4.2. EVS 614 [„Teemärgised ja nende kasutamine“](#)
- 1.4.3. EVS 615 [„Foorid ja nende kasutamine“](#)
- 1.4.4. EVS 843 [„Linnatänavad“](#)
- 1.4.5. EVS-EN 12352 [„Liikluskorralduse vahendid. Hoiatus- ja ohutuslambid“](#)
- 1.4.6. EVS-EN 12368 [„Liikluse reguleerimise vahendid. Signaalseadmed“](#)
- 1.4.7. EVS-EN 12675 [„Traffic signal controllers – Functional safety requirements“](#)
- 1.4.8. EVS-EN 12899 [„Vertikaalsed liikluskorraldusvahendid“](#)
- 1.4.9. EVS-EN 12966 [„Vertikaalsed liikluskorraldusvahendid. Muudetava teabega liiklusmärgid“](#)
- 1.4.10. EVS-EN 1317 [„Teepiirdesüsteemid“](#)
- 1.4.11. EVS-EN 1423 [„Teemärgistusmaterjalid. Pealepuistematerjalid. Klaaskuulid, libisemisvastased materjalid ja nende segud“](#)
- 1.4.12. EVS-EN 1424 [„Teemärgistusmaterjalid. Eelsegatud klaaskuulid“](#)
- 1.4.13. EVS-EN 1436 [„Teekattemärgised. Eksploatatsiooniomadused teede kasutajatele“](#)
- 1.4.14. EVS-EN 1463 [„Teekattemärgised. Kattehelkurid“](#)
- 1.4.15. EVS-EN 1790 [„Teekattemärgised. Kasutusvalmid teekattemärgised“](#)
- 1.4.16. EVS-EN 50556 [„Road traffic signal systems“](#)

1.5. Liikluskorraldust käsitlevad muud juhendmaterjalid

Lisaks käesolevale juhisele tuleb liikluse korraldamisel lähtuda veel järgnevatest dokumentidest:

- 1.5.1. [„Juhis passiivse ohutuse tagamiseks teedel sõidukipiirdesüsteemide abil“](#)
- 1.5.2. [„Riigiteede ajutise liikluskorralduse juhend“](#)
- 1.5.3. [„Teetööde tehniline kirjeldus“](#)
- 1.5.4. [„Riigiteede liikluse ajutise piiramise ja sulgemise kord“](#)
- 1.5.5. [„Riigimaanteedele paigaldatavatele liiklusmärkidele nõuete kehtestamine“](#)
- 1.5.6. [„Bussipeatuste, platvormide ja – paviljonide rajamise põhimõtted“](#)

2. LIKLUSKORRALDUSE MUUTMISE NÕUDED

- *Millised nõuded on muutmisel, sh ajutise liikluskorralduse kehtestamisel ja tühistamisel*
- *Nõuded mis on seotud muutmisprotsessiga*
- *Nõuded missugune liikluskeskkond peab olema kui seda muudetakse*
- *Lepingupartneri käitumisjuhised, kuidas märgid välja viia ja maha võtta*

2.1. Ajutise liikluskorralduse kehtestamine ja tühistamine

- *Ajutise ümbersõiduviiude paigaldamisel tuleb ...*
- *Ajutise liikluskorralduse välja panemisel paigaldada esmalt hoiatusmärgid, siis kiirused ja siis alles töökoht*
- *Üleminekud ajutiselt alalisele (saare otsa probleem)*

2.2. Alalise liikluskorralduse muutmine

2.3. Alalise liikluskorraldusvahendite väljavahetamine

- *Olemasoleva kiiruspiirangu märgi vahetamisel tuleb esmalt paigaldada ajutine liiklusmärk ja seejärel märk vahetada*

3. JÄRELEVALVE LIIKLUSKESKKONNA ÜLE

- *Keskkonna monitoorimine ja analüüs ning sellest lähtuvad tegevused*
- *Muudatuste mõju hindamine*

3.1. Tee ohutuse kontroll

3.1.1. Üleeuroopalise teedevõrgu teedel tuleb teostada kontrolli vastavalt määrusele „[Tee ohutuse kontrollimise tingimused ja nõuded tee ohutuse kontrollimisele](#)“. Teedevõrgu ülevaatus nõuded on toodud [paragrahvis 2](#) ja tee ehitamise aegse ülevaatus nõuded [paragrahvis 3](#):

§ 2. Teedevõrgu ülevaatus nõuded

- (1) Teedevõrgu ülevaatus viiakse läbi vähemalt kord aastas.
- (2) Teedevõrgu ülevaatusel kontrollitakse tee vastavust ehitusseadustiku § 97 lõike 2 alusel kehtestatud nõuetele.
- (3) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud kontrollitakse teedevõrgu ülevaatusel ohutu liiklemise tingimusi järgmiste asjaolude osas:
 - 1) lubatud suurima sõidukiiruse vastavus liikluskeskkonnale;
 - 2) nähtavuse vastavus nõuetele;
 - 3) tee valgustuse vastavus nõuetele;
 - 4) teepiirdesüsteemide vastavus nõuetele;
 - 5) liikluskorralduse selgus ja täiendavate liikluskorraldusvahendite paigaldamise vajadus;
 - 6) raudteeületuskoha ohutus;
 - 7) ülekäiguraja ja ülekäigukoha ohutus;
 - 8) kergliiklejate liiklemise ohutus;
 - 9) ühissõiduki peatuse ohutus;
 - 10) sõidutee haardeteguri piisavus hinnanguna;
 - 11) teele kehtestatud seisundinõuete piisavus;
 - 12) muu täiendav asjaolu, mida nõuab pädev asutus.
- (4) Teedevõrgu ülevaatus tulemusena koostatakse aruanne, mis sisaldab:
 - 1) ülevaatus teostanud isiku nime ja ametinimetust;
 - 2) üle vaadatud tee või teelõigu kirjeldust;
 - 3) ülevaatus kuupäeva;
 - 4) tuvastatud puuduste kirjeldust;
 - 5) muud täiendavad andmed, mida nõuab pädev asutus.

§ 3. Tee ehitamise aegse ülevaatus nõuded

- (1) Tee ehitamise aegne ülevaatus on kohustuslik tee rajamisel, ümberehitamisel, laiendamisel ja lammutamisel. Tee ehitamise aegne ülevaatus on kohustuslik osa asendamisel samaväärsega, kui sellega kaasneb oluline mõju liiklusvoo ohutusele.
- (2) Tee ehitamise aegne ülevaatus viiakse läbi vähemalt üks kord pärast ajutise liikluskorralduse kehtestamist ning vähemalt üks kord pärast iga ajutise liikluskorralduse olulist muutust.
- (3) Tee ehitamise aegsel ülevaatusel kontrollitakse:
 - 1) liikluskorralduse vastavust liiklusseaduse § 71 lõike 4 alusel kehtestatud ajutise liikluskorralduse nõuetele;
 - 2) ohutu liiklemise tingimusi käesoleva määruse § 2 lõikes 3 nimetatud asjaolude osas.

(4) Tee ehitamise aegse ülevaatuse tulemusena koostatakse aruanne, mis sisaldab käesoleva määruse § 2 lõikes 4 nimetatud andmeid.

- *Inspekteerimine*
- *Auditeerimine*

3.2. Sõidukiiruste monitoorimine

- *Kiirus v85, kus, kuidas, kui pikalt jne*

3.3. Liikluskorralduse muudatuse mõju hindamine

- *Enne- pärast uuringute teostamine*

3.4. Liikluskeskkonnas tuvastatud probleemide lahendamine

Eelpool punktides toodud tulemuste hindamisel tuvastatud probleemide korral lahendada olukord vastavalt Maanteeametis kehtestatud protsessile.

4. ERANDID, ERIJUHUD JA KATSETUSED

4.1. Erandite tegemine käesolevale juhisele

- 4.1.1. Erandite tegemine juhises toodud nõuetele on lubatud ainult liikluskorralduslike nõuete koordinaatori otsusega.
- 4.1.2. Erandite kasutamisel lähtutakse Liikluskorralduse arendustalituse protsessist „Liikluskorralduslahenduste ja liikluskorraldusvahendite katsetamine“.

4.2. Erijuhud

- 4.2.1. Juhises märgitud erijuhtudel rakendatava liikluskorralduse määravad alalise ja ajutise liikluskorralduse rakenduskoordinaatorid.

4.3. Liikluskorraldusvahendite katseline kasutamine

- 4.3.1. Juhul, kui on soov kasutada määrustes kehtestatud erinevaid liikluskorraldusvahendeid või liikluskorralduslahendusi, on vajalik liikluskorralduse arendustalituse katselise kasutamise luba, mis väljastatakse vastavalt Maanteeametis kehtestatud protsessile.
- 4.3.2. Katselise kasutamise luba on reguleeritud järgnevalt:

Tee seisundinõuded §3 lg 2: Eeldatakse, et teel paiknevad ja teele paigaldatavad liikluskorraldusvahendid vastavad nõuetele, kui on järgitud Eesti standardeid EVS 613 „Liiklusmärgid ja nende kasutamine“, EVS 614 „Teemärgised ja nende kasutamine“ ning EVS 615 „Foorid ja nende kasutamine“. Kooskõlastatult Maanteeametiga võib katseliselt kasutada ka teisi liikluskorraldusvahendeid.

Tähistatavate teede liigid, juhatus- ja teeninduskohamärkide paigaldamise kord ning sihtpunktidele viitamise süsteem §1 lg 3: Tee omanik võib uute liikluskorralduslike lahenduste katselõikudel kõrvale kalduda käesoleva määruse nõuetest, kui tingimused ohutuks liikluseks on tagatud ja katselõigu liikluskorralduse projekt on kooskõlastatud Maanteeametiga.

Liiklusmärkide ja teemärgiste tähendused ning nõuded fooridele §2 lg 4: Maanteeamet võib katseliselt lubada võtta kasutusele käesolevas määruses sätestamata märke, millega teavitatakse liiklejat liiklusohust või aidatakse liikluses orienteeruda, kuid mis ei kehtesta täiendavaid liikluspiiranguid ega anna liiklejale täiendavaid õigusi.

OSA II NÕUDED LIIKLUSKORRALDUSVAHENDITELE

- *Tehnilised nõuded tootmisele paigaldamisele, kujundamisele, hooldamisele jne*

1. LIIKLUSMÄRGID

1.1. Suurusgrupid

- 1.1.1. Märgid jagunevad suuruse järgi nelja gruppi: 0 grupp – väga väikesed, I grupp – väikesed, II grupp – keskmised, III grupp – suured.
- 1.1.2. Märgi suurusgrupp määratakse vastavalt tabelis 1 toodud tingimustele. Vajaduse korral võib väiksemate märkide asemel kasutada suuremaid.

1.2. Mõõtmed

1.3. Kujundamine

1.4. Materjalid ja tootmine

1.5. Kandurid

1.6. Paigaldamine

1.7. Korrashoid

2. TEEKATTEMÄRGISED

2.1. Mõõtmised

- *Joonte laiused, sammud jne*

2.2. Materjali tüübid

- 2.2.1. Valuplastik – märgistusmaterjal, mida kantakse teekatte pinnale valgumise teel. Jaguneb kuum- ja külm valuplastikuks.
- 2.2.2. Pritsplastik – märgistusmaterjal, mida kantakse teekattele pinnale pritsimise teel. Jaguneb kuum- ja külm pritsplastikuks.
- 2.2.3. Kuum valuplastik (TVP) – lahustit mitte sisaldav märgistusmaterjal, mida tarnitakse tahkel kujul, graanulitena või pulbri näol. Materjal sulatatakse kuumutamise teel ja kantakse seejärel teekattele valgumise teel. Jahtudes moodustab segu tahke märgise.
- 2.2.4. Külm valuplastik (KVP) – märgistusmaterjal, mida tarnitakse kas ühe- või mitmekomponendilisel kujul. Sõltuvalt meetodist segatakse koostisosad erinevates suhetes. Materjali kandmine teekattele toimub valgumise teel. Keemilise reaktsiooni tulemusel moodustub tahke märgis.
- 2.2.5. Kuum pritsplastik (TPP) – eelnevalt kuumutatud materjali (TVP) teekattele kandmine toimub pritsimise teel.
- 2.2.6. Külm pritsplastik (KPP) – eelnevalt soojendamata materjali (KVP) teekattele kandmine toimub pritsimise teel.
- 2.2.7. Värv – pigmenti ja sideainet sisaldav vedel aine, mis teekattele kantuna moodustab füüsikalise või keemilise protsessi tulemusel tahke kelme.
- 2.2.8. Struktuurne märgistus – EVS-EN 1436 kohane II tüüpi teekattemärgistus. Täppidest või muudest kujunditest koosnev joon, mille teekattele kandmiseks kasutatakse valuplastiku tehnoloogiat. Märgistus on oma vormi või muude omaduste poolest niisugune, et sellel on piisav valguspeegeldus ka märjal kattel.

2.3. Nõuded materjalidele

- 2.3.1. Teekattemärgistena kasutatavate materjalide omadused peavad vastama standardi EVS 614 p 7 nõuetele.
- 2.3.2. Värv, valu- ja pritsplastiku märgiste pinnal ja valu- ja pritsplastiku sees peab kasutama klaaskuule sellises koguses, et oleks tagatud tabeli II-2.3a kohased peegeldusnõuded. Klaaskuulide sisaldus valu- ja pritsplastikus ei tohi olla väiksem kui 20% materjali mahust. Märgistuse paigaldaja peab nõudmisel esitama märgistusmaterjali tootjapoolse vastavussertifikaadi, kus peab olema vähemalt ära toodud klaaskuulide sisalduse hulk protsentides ja EVS-EN 1436 kohane valguspeegeldavuse klass RL.

Tabel II-2.3a. Peegeldusnõuded.

Materjali tüüp	EVS EN 1436 kohane klass	valguspeegeldavus $\text{mcd} \cdot \text{lx}^{-1} \cdot \text{m}^2$	
		Kuival kattel	Märjal kattel
uus valu- ja pritsplastikust märgis	R3	≥ 150	-
uus värviga märgis	R2	≥ 100	-
struktuurne märgistus	RR2 või RW2	-	≥ 35
ekspluatatsioonis olev valu- ja pritsplastikust märgis	-	≥ 100	-

- 2.3.3. Kergliiklusteedele tehtavale uuele ja eksploatatsioonis olevale värviga märgistusele ning pinnatud katetel eksploatatsioonis olevale pritsplastikust märgistele valgustpeegeldavuse nõudeid ei ole esitatud.
- 2.3.4. Märgistusmaterjal peab olema võimeline taluma liiklust hiljemalt 15 minutit pärast pealekandmist.
- 2.3.5. Valu- ja pritsplastikust märgistusmaterjal peab säilitama tabelis II-2.3a. toodud peegeldusnäitajad vähemalt kahe aasta jooksul ja värviga teostatud teekatemärgistusel peab olema tagatud esitatud peegeldusnõue vähemalt 2 nädalat peale paigaldamist.
- 2.3.6. Märgistusmaterjal kuulub garantiikorras taastamisele juhul, kui materjali peegeldusvõime on alla lubatava või materjal on garantiiperioodil teekattelt lahti tulnud, kuna märgistus on teostatud ebakvaliteetselt. Ebakvaliteetselt teostatud märgistuse all mõistetakse:
- a) Tehnoloogilise vea tõttu pole märgistusjoon standardile vastav;
 - b) Teekate pole märgistustööde ajal olnud märgistustöödeks sobiv;
 - c) Märgistustööde teostamist on tellitud ajale, kui on õhutemperatuur olnud märgistusmaterjali tootja poolt esitatust madalam;
 - d) Märgistustööde teostamist on tellitud teedale, kus asfalteerimisest on möödas vähem kui kaks nädalat.
- 2.3.7. Garantiitööna taastamise alla ei kuulu märgistus, mis on teekattelt eemaldunud:
- a) Mehaanilistel põhjustel. Näiteks lumesaha, freesi vms mehaanilise organi abil kattelt eemaldatud märgistus
 - b) Loomuliku kulumise tõttu. Näiteks märgistus, mis on intensiivse kulumise all ning kust sõidukid ratastega pidevalt üle sõidavad.
- 2.3.8. (Teibid?)

2.4. Märgistusmaterjali valik

- 2.4.1. Teedel, mille AKÖL ≥ 500 tuleb kasutada valuplastikut
- 2.4.2. Teedel, mille AKÖL < 500 tuleb äärejoon teha pritsplastikust ning telgjoon ja muud märgised valuplastikust.
- 2.4.3. Erijuhtudel, kui teel, mille AKÖL < 500 , on tehtud terves pikkuses katte taastamine, võib äärejoone materjalina kasutada pritsplastiku asemel valuplasti.
- 2.4.4. Kui teelõik on järgneva või ülejärgneva aasta remondi või pindamise kavas, võib märgistuse uuendamisel kõrvale kalduda eelpool toodud materjalide valikust ning asendada valuplastiku pritsplastiku või värviga ja pritsplastiku värviga.
- 2.4.5. Pikivahemärgised teha kõigil teedel värviga.
- 2.4.6. Kergliiklusteede märgistus teha kõigil teedel värviga.
- 2.4.7. Erandina võib kasutada struktuurset märgistust kui joone alla ei jää põristid.
- 2.4.8. Kui enne juhendi kinnitamist on märgistus tehtud erinevalt eeltoodust, tuleb märgistust uuendada samal viisil kuni teekatte uuendamise või pindamiseni ja pärast seda märgistada vastavalt juhendile.

2.5. Paigaldamine

- 2.5.1. Teekatemärgistuse paigaldamisel tuleb juhinduda standardi EVS 614 „Teemärgised ja nende kasutamine“ nõuetest. Vastuolude korral juhendi ja standardi vahel tuleb juhinduda standardist.
- 2.5.2. Märgistustööde teostamisel peab teepind olema puhas ja kuiv, vajadusel tuleb teekatet puhastada.
- 2.5.3. Teekattelt lahti tulnud või osaliselt eemaldunud valuplastist teekatemärgised tuleb enne märgistustööde teostamist eemaldada.

- 2.5.4. Märgised, mida on vaja uuendada ja mille kihipaksus on 3 mm või rohkem, tuleb enne uute märgiste paigaldamist eemaldada.
- 2.5.5. Valuplastikust tehtavatel märgistel 911, 911a, 912, 913 ja 914 teha vee läbipääsuks 4-7 cm pikkused katkestused sammuga 10 kuni 20 meetrit.
- 2.5.6. Märgistustööd tuleb teostada materjali tootja juhistes ettenähtud teekatte ja välisõhu temperatuuril.
- 2.5.7. Teekattemärgistuse peegelduse mõõtmisi peab teostama märgistusmaterjali paigaldaja vastavalt standardile EN-EVS 1436, mitte varem kui kaks nädalat pärast märgistustööde lõpetamist ja peab tellijale esitama enne tööde vastuvõtmist õiendi märgiste peegeldusvõime mõõtmise kohta.
- 2.5.8. Märgistustööde teostaja peab peale tööde teostamist esitama tellijale koos peegeldusvõime mõõtmise õiendiga ka täiendavalt järgmised andmed:
- a) Tööde teostamise aeg (kuupäev ja ajavahemik);
 - b) Paigaldatud materjali tehnilised andmed (tooteleht);
- 2.5.9. (Kus millist materjali kasutada)

2.6. Märgistusmaterjalide katsekehad

- 2.6.1. Märgistusmaterjali paigaldaja peab tellijale esitama katsekehad (edaspidi märgiseproovid) iga paigaldatava erineva materjali kohta.
- 2.6.2. Märgiseproov tuleb märgistusmaterjali paigaldajal võtta tööde ajal, kõvale, 0,1 kuni 0,2m laiuse ja 0,3 kuni 0,5m pikkusele ning sirgepinnalisele alusele nii, et märgiseproovi kõrvale jääks vähemalt 15 cm vaba pinda märgistusmaterjali paksuse määramise mõõteseadmele.
- 2.6.3. Märgiseproovi kõrvale tuleb veekindla kirjutusvahendiga märkida materjali tootja ja materjali tüüp ning märgiseproovi võtmise kuupäev.
- 2.6.4. Kui märgistusmaterjali paigaldaja on korra juba ühe materjali kohta märgiseproovi esitanud, siis sama materjali teistkordsel kasutamisel seda esitada vaja ei ole.

2.7. Nõuded seisukorrale

- 2.7.1. Märgistuse uuendamise vajadusele annab hinnangu vastava piirkonna liikluskorraldaja märgiste visuaalse vaatluse ja vajadusel peegeldusvõime mõõtmise põhjal.
- 2.7.2. Kui osaliselt kulunud märgistuse uuendamisel tekib vastuolu juhendi ja olemasolevate joonte asukohtade vahel tuleb käsitleda seda erandina. Otsustada tuleb, kas jätta olukord muutmata, vana teekattemärgistus eemaldada, muuta kiirusrežiimi või planeerida tee laiuse muutmist.

2.8. Peegeldusvõime kontroll

- 2.8.1. Teekattemärgistuse peegeldust võib mõõta sõidukile kinnitatud või kaasaskantava retroreflektomeetriga ja tulemus antakse ühikutes $\text{mcd lx}^{-1} \text{ m}^{-2}$.
- 2.8.2. Teekattemärgiste mõõtmisel registreeritakse märgise peegeldus suunast, mis vastab liiklusvoo suunale. Telgjoone korral registreeritakse peegeldus ainult ühest mõõtesuunast.
- 2.8.3. Kaasaskantava seadmega teostatakse ühes mõõtekohas igal teekattemärgisel vähemalt 5 mõõtmist, millest võetakse aritmeetiline keskmine ning tulemus loetakse vastava teekattemärgise peegeldusnäitajaks. Teekattemärgistel, mis on märgistatud pikemalt kui 3 km (telg- ja äärejooned jms) mõõdetakse peegeldusnäitaja iga 3 km tagant.
- 2.8.4. Sõidukile kinnitatud seadmega registreeritakse peegeldusnäitajad kogu mõõdetaval märgisel vähemalt 100m sammuga.

- 2.8.5. Mõõtmisel välditakse peegelduse mõõtmisi kohtades, kus toimub märgiste intensiivne kulumine sõidukite rataste märgiste peal pideva sõitmise tõttu. Juhul kui mõõtmiskoht satub intensiivselt kuluvale kohale, võidakse mõõtmiskohta nihutada kuni 500 m nii ühes kui ka teises suunas.
- 2.8.6. Eraldi mõõdetakse teekattemärgiste peegeldus teelõikudel, mis on märgistatud erinevatel tingimustel. Tingimused, mille muutumisel loetakse uus teelõik alanuks on:
- a) märgistusmaterjal;
 - b) klaaskuulide materjal;
 - c) märgistuse aeg (päeva täpsusega);
 - d) teekate (asfaltbetoon või pinnatud kate);
 - e) pindamise aeg (aastase täpsusega);
 - f) liiklussagedus.
 - g) Mõõtmistel registreeritakse ja õiendis esitatakse järgmised andmed:
 - h) mõõteaparaadi mark, tootja;
 - i) mõõtmiste teostaja;
 - j) märgistustööde teostaja;
 - k) märgistusmaterjali mark, tootja;
 - l) klaaskuulide mark, tootja;
 - m) mõõtmiste kuupäev;
 - n) tee number;
 - o) teekatte tüüp;
 - p) mõõtekoht, aadress (100 m täpsusega);
 - q) peegeldusnäidud.

2.9. Eemaldamine

- 2.9.1. Märgistuse eemaldamisel kasutada tehnoloogiaid, mis on spetsiaalset välja töötatud teekattemärgistuse eemaldamiseks.

3. FÖÖRID

3.1. Mõõtmel

- *Suurused ja kujud/liigid*

3.2. Materjalid ja tootmine

3.3. Konstruktsioonid

3.4. Paigaldamine

3.5. Korrashoid

4. PIIRDED

5. VMS

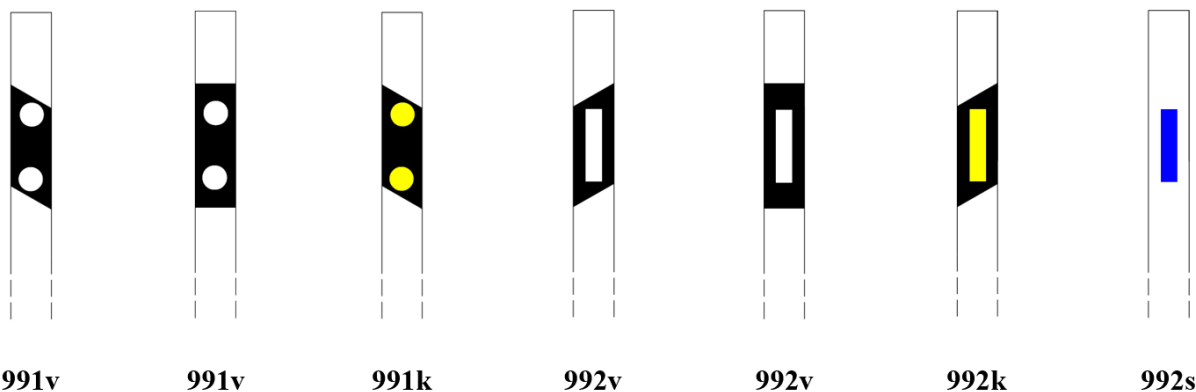
6. KUMMIPOSTID

7. TÕKKEPUUD JA POOMID

8. TÄHISPOSTID

8.1. Kujundus

8.1.1. Tähispost peab olema valge (RAL 9016 või heledam) ning selle musta kaldvöödi ja helkurite värvus on määratud Eesti standardi EVS 614 „Teemärgised ja nende kasutamine“ punktiga 6.2 ja selgitava joonisega II-8.1a.

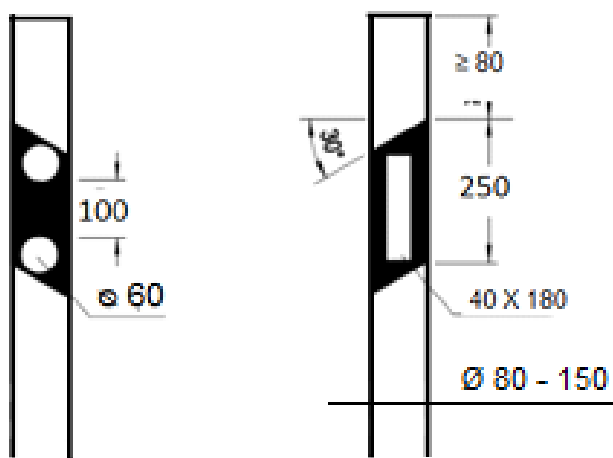

Joonis II-8.1a. Tähispostide kujundused.

8.1.2. Sõidusuunast paremal kasutatakse ristkülikukujulist helkurit, suurusega 40 x 180 mm.

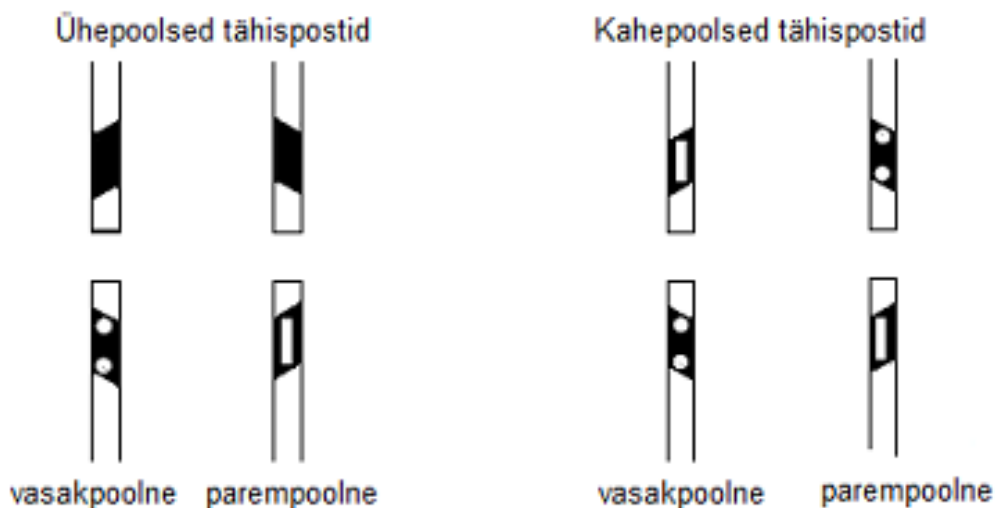
8.1.3. Sõidusuunast vasakul kasutatakse kahte ringikujulist helkurit, läbimõõduga 60 mm.

8.1.4. Helkurite mõõtmed ja paigutus on näidatud joonisel II-8.2. Mõõtmete lubatud hälve on -0 / +3 mm.

Joonis II-8.1b. Helkurite mõõtmed ja paigutus

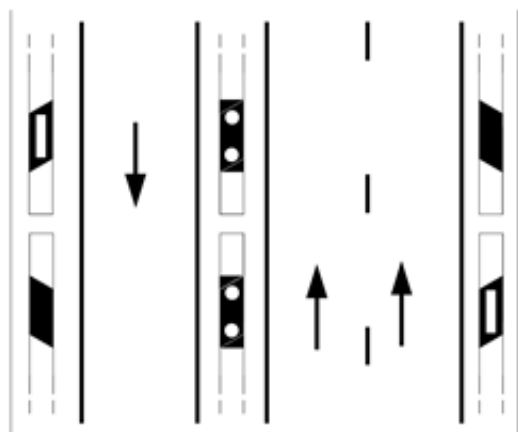
8.1.5. Tähispostid valmistatakse kas ühe või kahepoolsete helkuritega (joonis II-8.1b.). Ühepoolsete helkuritega tähisposte kasutatakse ühesuunalistel teedel samuti laia eraldusribaga (haljasriba, peenratäitematerjal) teedel.

Joonis II-8.1c. Ühepoolne ja kahepoolne tähispost sõidusuunast ja vastassuunast

8.1.6. Kitsa eraldusribaga teelõikudel oleval keskpäirdel paigaldatakse suunavööndeid eraldavale piirdele kahepoolsed, mustal ristkülikukujulisel taustal ringikujuliste helkuritega postid (joonis II-8.1d.)

8.1.7. Sõidusuunast paremal kasutatakse valgeid ristkülikukujulisi helkureid musta kaldvöödiga taustal. Sõidusuunast paremal olevad tähispostid on ühepoolsete helkuritega (joonis II-8.1c).

Joonis II-8.1d. Tähispostid keskpäirde korral.

8.1.8. Helkurite pind peab olema:

- a) ümmarguse ristlõikega postidel risti sõidusuunaga või hälve $\pm 3^\circ$ sõidusuunast;
- b) kolmnurkse ristlõikega postidel $15 \pm 5^\circ$ pööratuna sõidutee poole.

8.1.9. Tähispostil olev must kaldvööt langeb sõidutee poole.

8.1.10. Kitsale eraldusribale paigaldatavatel tähispostidel on must ala ristkülikukujuline.

8.1.11. Mahasõitude tähistamiseks ette nähtud sinise helkuriga tähispostidel must kaldvööt puudub

8.2. Materjal ja püsivusnõuded

8.2.1. Paigaldatavad tähispostid peavad omama vastavustunnistust vastavalt EVS-EN 12899-3 ja sellel peavad olema kirjeldatud järgmised toimivuse omadused:

- a) dünaamilise löögi taluvus vastavalt EVS-EN 12899-3 p 7.4.1.1 – 7.4.1.4 kirjeldatud katsetele;
- b) toimivus sõiduki põhjustatud löögi korral;
- c) visuaalne toimivus (postid);
- d) visuaalne toimivus (helkurid);
- e) vastupidavus;
- f) ohtlikud ained.

8.2.2. Vähimad toimivusklassid riigimaanteedele paigaldatavatel D1 tüüpi helkuritega tähispostidel on järgnevad:

- a) valguspeegeldustegur RA – helkur tüüp R1, klass RA2 (nagu määratletud EVS-EN 12899-1 tabelis 4);
- b) suurim ajutine siire – WL1 (EVS-EN 12899-3 tabel 7);
- c) dünaamiline löögikindlus – DH1 (EVS-EN 12899-3 tabel 8).

8.2.3. Tähispost peab olema liiklejale võimalikult ohutu ja valmistatud ilmastikukindlast materjalist.

8.2.4. Tähispostil peab olema ankurdus mis välistab posti pööramise ja pinnasest välja tõmbamise jõuga 0,4 kN.

8.2.5. Viie aasta jooksul pärast paigaldamist ei tohi tähisposti materjal ilmastikumõjude toimel muutuda hapraks ja tumedaks ning peab taluma EVS-EN 12899-3 p 7.4.1.1 – 7.4.1.4 kirjeldatud dünaamilise löögikindluse katset.

8.3. Paigaldamine

8.3.1. Tähisposti helkuri(te) ülemise ääre kõrgus sõidutee välimise serva pinnast peab olema 0,9 meetrit.

8.3.2. Tähispostid paigaldatakse üldjuhul alati mulde nõlva ülemisele piirile, kuid laiadele mulletele ehitatud kitsaste katete korral katte servale mitte lähemale kui 0,5m ja kunagi mitte kaugemale kui 3,5m.

8.3.3. Posti asend risti teega võib paigaldusjoonest erineda $\pm 0,1$ meetrit, helkurite kõrgus tee kattedest $\pm 0,05$ meetrit, kõrvalekalle vertikaalist $\pm 5\%$ (ülemise otsa kõrvalekalle $\pm 0,1$ m)

9. TÄHISKOONUSED

10. KATTE- JA PIIRDEHELKURID

11. OHUTUSLAMBID

12. KÜNNISED

13. LIIKLUSPEEGLID

14. LIIKLUSMÄRGI TÜHISTAMISE TEIP

15. PÕRISTID

15.1. Mõisted

15.1.1. Põristi on sõidutee pikisuunaline liiklusohutuse taset tõstev element, mis on rajatud sõidutee teljele, sõidutee välimisele servale või ohutussaarele.

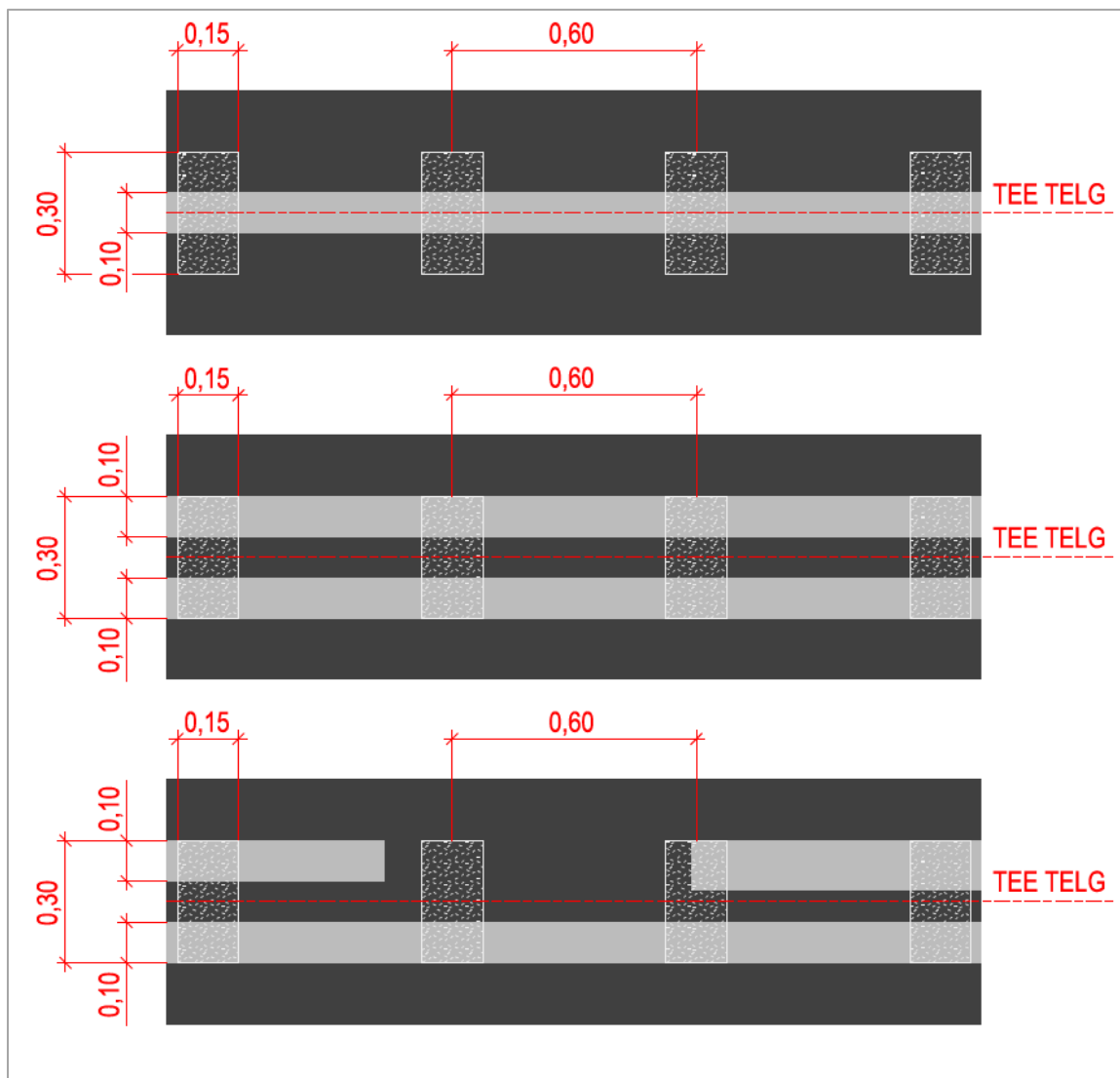
15.1.2. Sõidutee teljele rajatavat põristit nimetatakse teljepõristiks ja sõidutee serva rajatavat põristit nimetatakse servapõristiks.

15.2. Rajamine

15.2.1. Põristi rajatakse sõiduteele spetsiaalse freesiga enne teekatte markeerimist.

15.2.2. Teljele kavandatud põristi rajatakse kuumvuugi kohale.

15.2.3. Teljepõristi oma laiusaga loetakse sõiduraja koosseisu ja selle paigutus on toodud joonisel II-15.2a.

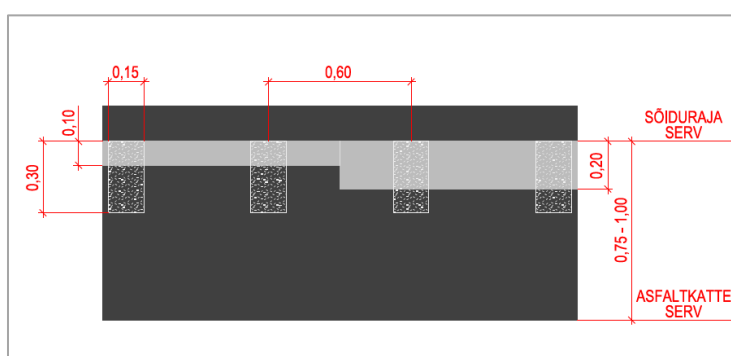

Joonis II-15.2a. Teljepõristi asukoht

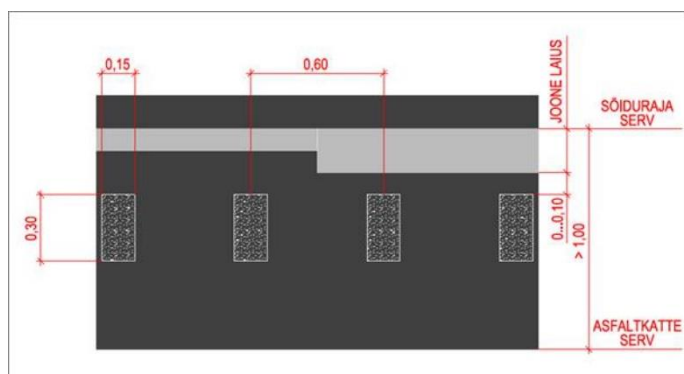
15.2.4. Servapõristi oma laiusega loetakse kindlustatud peenra koosseisu ja see rajatakse teekatemärgistuse alla või selle kõrvale peenra poole vastavalt tabelis II-15.1b toodule.

Tabel II-15.2b. Servapõristi asukohad

Servapõristi asukoht	Kindlustatud peenra laius	Jalakäijate ja jalgratturite olemasolu
Teekatemärgistuse alla (joonis II-15.2c)	$< 0,75$	Juhul kui neile on eraldi tee
	$\geq 0,75 \geq 1,0$	Kõikidel juhtudel
Teekatemärgistuse kõrvale peenra poole 0 kuni 10 cm kaugusele (joonis II-15.2d)	$> 1,0$	Kõikidel juhtudel

Joonis II-15.2c. Servapõristi lahendus. Kindlustatud peenra laius 0,75 – 1,0 m.

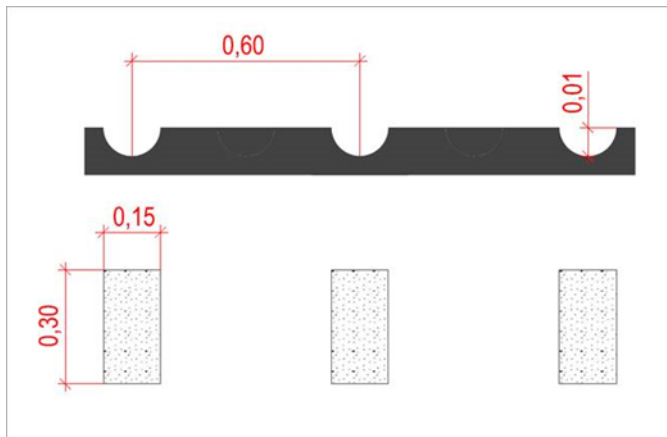
Joonis II-15.2d. Servapõristi lahendus. Kindlustatud peenra laius $> 1,0$ m.

15.2.5. Servapõristit ei rajata sildadele ja viaduktidele ning lähemale, kui 1 m sildade ja viaduktide vuukide teljest.

15.2.6. Teekatemärgistuse kõrvale rajatav põristi ei tohi paikneda joonest kaugemal kui 10cm.

15.3. Põristi mõõdud ja lubatud kõrvalekalded

15.3.1. Põristi soone sügavus on 0,1m ja laius 0,3m ning pikkus 0,15m. Põristi soonte omavaheline kaugus 0,6m. Põristi mõõdud on toodud joonisel II-15.3a.

Joonis II-15.3a. Põristi mõõdud

15.3.2. Põristi rajamisel on lubatud järgnevad kõrvalekalded:

a) soone sügavus	-	kuni +4mm
b) soone laius (teega risti)	-	-10 mm kuni +20mm
c) soone pikkus (piki telge)	-	-20 mm kuni +30mm
d) soonte omavaheline kaugus	-	±50mm.
e) soonte asukoht tee telje suhtes	-	±50mm.

16. HOIATUSTÕKKED JA PÕRKELEEVENNID

17. GABARIIDIVÄRAVAD

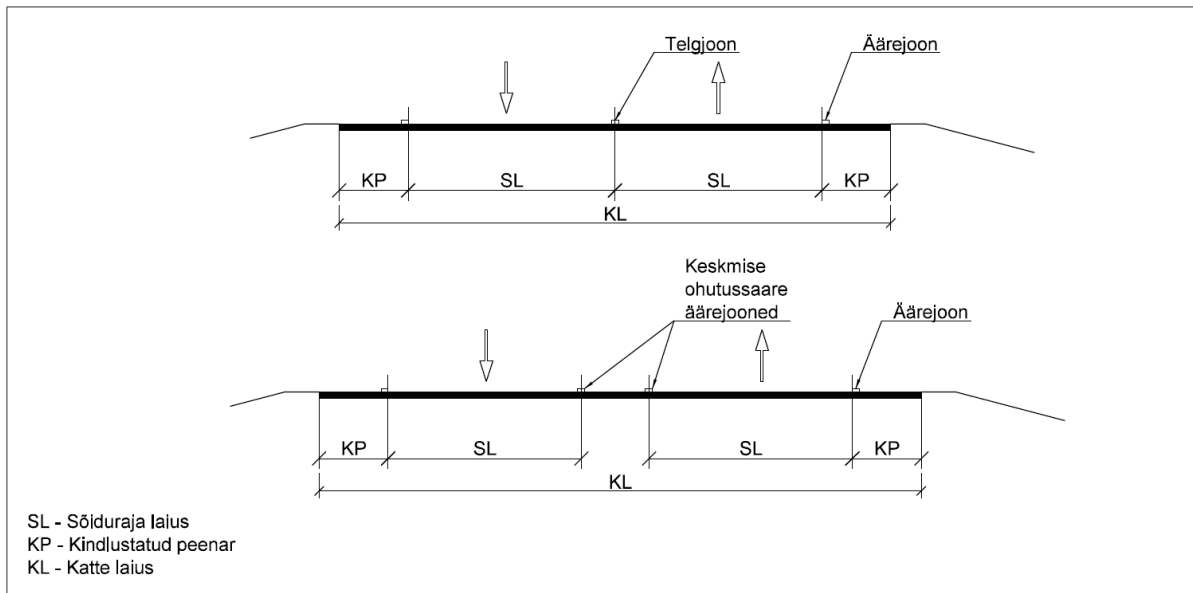
OSA III RISTMIKE VAHELISE ALA TÄHISTAMINE

Nõuded liikluskorraldusvahenditele on toodud osas II.

1. SÕIDURAJA LAIUSE VALIK

1.1. Üldised põhimõtted

- 1.1.1. Sõiduraja laiust arvestatakse selliselt, et joonte laiused jagatakse sõiduradade ja kindlustatud peenarde vahel vastavalt joonisele III-1.1a.
- 1.1.2. Otse kulgevast sõidurajast paremale poole jääva joone laiust ei arvestata raja laiuse hulka ning vasakule poole jääva joone laiusest arvestatakse pool joone laiust sõiduraja laiuse sisse.

Joonis III-1.1a. Sõiduraja laiuse mõõtmine.

- 1.1.3. Väikeste raadiustega plaanikõverikel tuleb vastavalt projekteerimise normidele, lisaks tabelist toodud sõiduraja laiuste väärtustele, ette näha pöördekoridori laienemisest tulenev sõidutee laiend.

1.2. Uued projekteeritavad ja rekonstrueeritavad teed

- 1.2.1. Uute ning olemasolevate rekonstrueeritavate 1+1 sõidurajaga tugi- ja kõrvalmaanteede sõiduradade võimalikud laiused sõltuvalt katte laiusest on toodud tabelis III-1.2. Sõiduraja laiuse valikul tuleb lähtuda järgnevast:
- a) Esmalt tuleb valida teelõigule soovitav kiirusrežiim;
 - b) Vastavalt liiklussagedusele ja kiirusele valida sõiduraja laius;
 - c) Kindlustatud peenra laiuse valikuks tuleb hinnata antud teelõiku kasutatavate kergliiklejate hulka. Tabelis III-1.2a. toodud kindlustatud teepeenra laiuste suuremaid väärtusi tuleb kasutada juhtudel, kui teelõigul puudub kas tee

koosseisus või eraldi rajatud kergliiklejate teenindamiseks vajalik rajatis ning on teada või võib eeldada, et teelõiku kasutavad kergliiklejatena kooliõpilased või hooajaline kergliikleja (suvitus- ja puhkepiirkonnad) või kui teelõik on näidatud kergliiklustee marsruudina.

Tabel III-1.2a. Rekonstrueeritavatel ja uute ehitatavate teede sõiduraja laiused 1+1 tugi- ja kõrvalmaanteede lõikudel.

Lubatud suurim sõidukiirus (km/h)	Liiklussagedus	Sõiduraja laius SL (m)	Kindlustatud peenra laius KP (m)	Katte laius KL (m)
90/80	AKÖL>4000	3,5	0,5-1,5 ²	8,0-10,0
	AKÖL<4000	3,25	0,5-1,25 ²	7,5-9,0
70/60	AKÖL>4000	3,25	0,5 ¹ -1,25 ²	7,5 ¹ -9,0
	AKÖL<4000	3,0	0,5 ¹ -1,5 ²	7,0 ¹ -9,0
50	AKÖL>1500	3,0	0,5 ¹ -1,0 ²	7,0 ¹ -8,0
	AKÖL<1500	2,75	0,5 ¹ -1,25 ²	6,5 ¹ -7,0
40/30	Kõikidel sagedustel	2,75	0,5 ¹ -1,25 ²	6,5 ¹ -7,0

Märkus 1: Kui on maantee läbib LM 571 tähistatud lõiku, kus on olemas eraldi teed jalakäijatele, jalgratturitele võib tabelis toodud kindlustatud peenra laiust vähendada kuni 0,25 m-ni. Selle arvelt vähendatakse tee laiust.

Märkus 2: Kindlustatud teepeenra laiuste suuremaid väärtusi tuleb kasutada juhtudel, kui teelõigul puudub, kas tee koosseisus või eraldi rajatud kergliiklejate teenindamiseks vajalik rajatis(kas kõnnitee või kergliiklustee) ning on teada või võib eeldada, et teelõiku kasutavad kergliiklejatena kooliõpilased või hooajaline kergliikleja (suvitus- ja puhkepiirkonnad) või kui teelõik on näidatud kergliiklustee marsruudina.

1.2.2. Põhimaanteede 1+1 sõiduradadega lõikude rekonstrueerimisel, ehitamisel ja uute teede projekteerimisel lähtuda tabelist III-1.2b.

Tabel III-1.2b. Rekonstrueeritavatel ja uute põhimaanteede sõiduradade laiused 1+1 lõikudel.

Lubatud suurim sõidukiirus (km/h)	Sõiduraja laius SL (m)	Kindlustatud peenra laius KP (m)	Katte laius KL (m)
90/80	3,5	1,0-1,5	9,0-10,0
70	3,25	1,25	9,0
60/50	3,0	1,5	

1.2.3. Kui põhimaantee kate on laiem kui 9,0m siis selle arvelt suurendatakse kindlustatud peenra laiust.

1.2.4. Kui kiirust on piiratud ainult ristmiku tõtu ja ristmikul on kiirusmuuterajad, võib ka madalamatel kiirustel kui 80km/h jätta kindlustatud peenra laiuseks 1,0m.

1.3. Olemasolevad teed

1.3.1. Olemasoleva tee sõiduraja laiuse ja kindlustatud peenra laiuste valikul lähtuda tabelis III-

1.3a. toodud väärtustest ning selleks tuleb:

- mõõta teekatte laius;
- selgitada välja milline kiirusrežiim on lõigul kehtestatud;
- vastavalt laiusele ja kiirusele valida sobiv sõiduraja laius;
- olenevalt liiklussagedusest valida vastav kindlustatud peenra laius.

Liiklussageduse andmed AKÖL-i kohta võtta teeregistrist.

Tabel III-1.3a. Sõiduradade laiused olemasolevatel 1+1 sõiduradadega lõikudel.

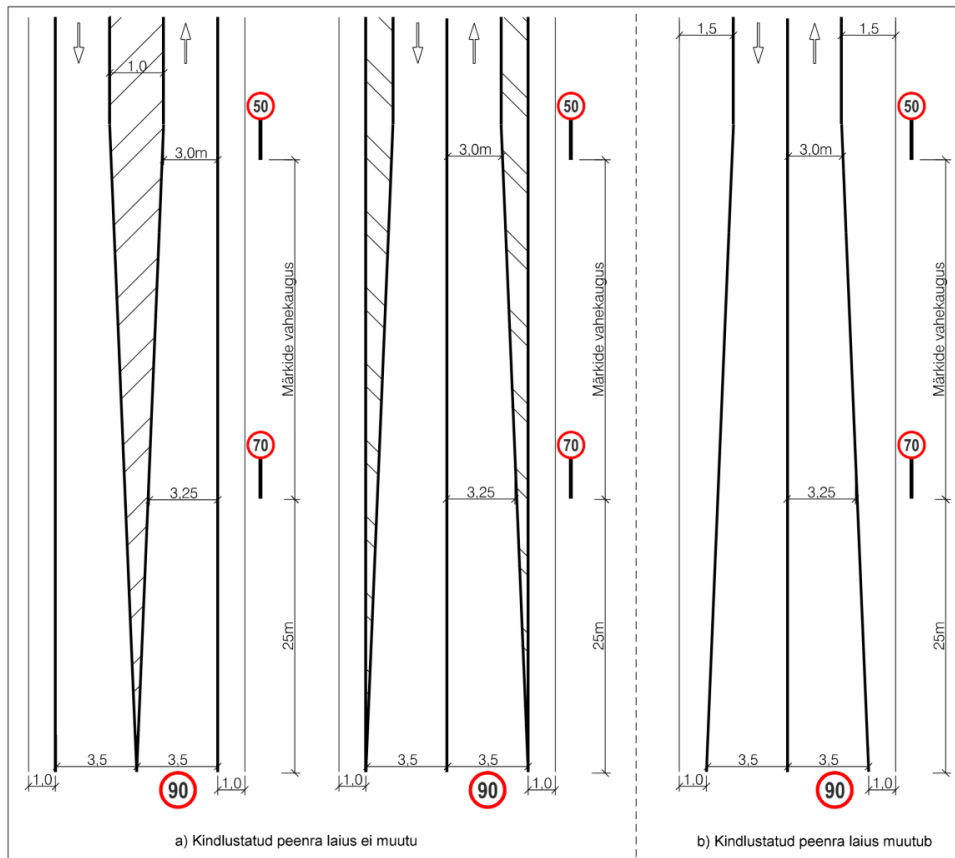
Katte laius ³ (m)	lubatud suurim sõidukiirus (km/h)	Sõiduraja laius (m)	Liiklussagedus	Kindlustatud peenra laius (m)
9,0	90/80	3,5	-	1,0 ¹
	70/60	3,25		1,25 ¹
	≤50	3,0		1,5 ¹
8,0	90/80	3,5	AKÖL>4000	0,5
		3,25(3,0) ⁴	AKÖL<4000	0,75 ⁴
	70/60	3,0(2,75) ⁴	-	1,0 ⁴
	≤50	3,0	-	1,0
7,0	90/80/70/60	3,25	AKÖL>4000	0,25
		3,0	AKÖL<4000	0,5
	≤50	3,0	AKÖL>1500	0,5
		2,75	AKÖL<1500	0,75
		Telgjooneta (5,0)	-	1,0 ²
		Telgjooneta (5,5)	-	0,25 ¹
6,0	90/80/70/60	Telgjooneta (5,0)	-	0,5
		2,75	-	0,25 ¹
	≤50	Telgjooneta (5,0)	AKÖL>1500	0,5
		Telgjooneta (4,0)	AKÖL<1500	1,0 ²
		Telgjooneta (4,5)	-	0,25 ¹
5,0	-	Telgjooneta (4,0)	-	0,5

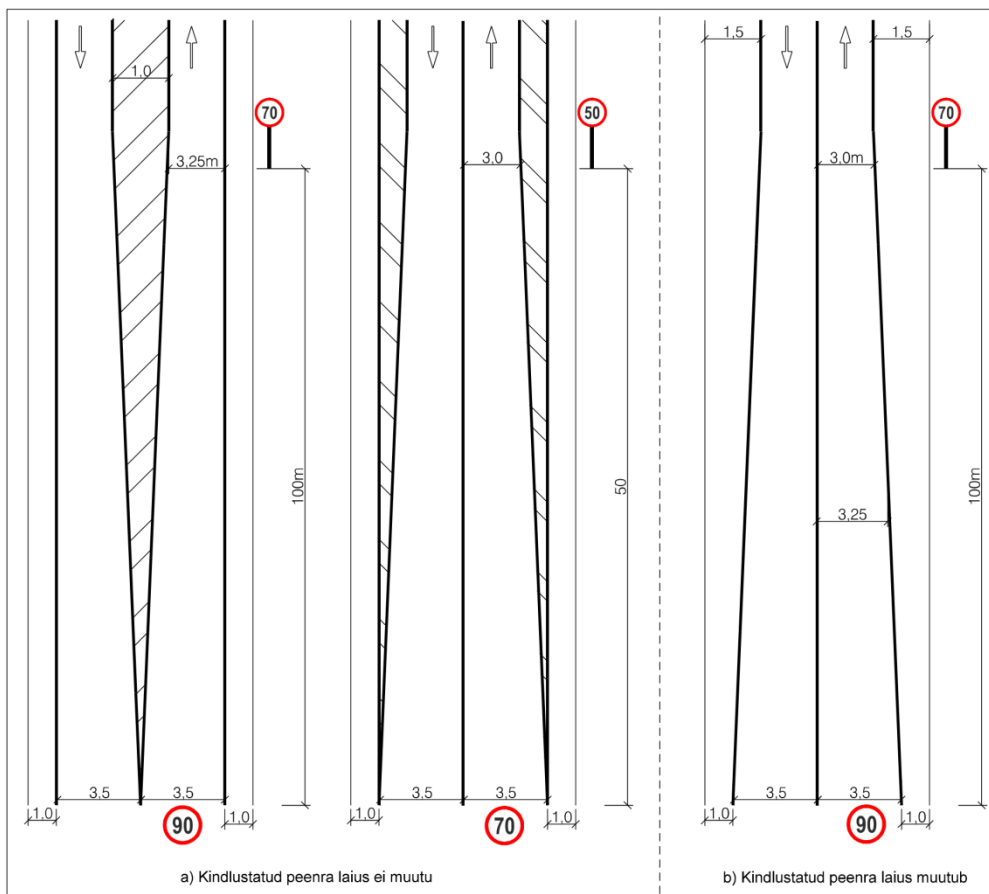
Märkus 1: Kui lõigul on eraldi tee kergliiklejatele võib kindlustatud peenra laiust vähendada kuni 0,25 m. Ülejääv sõidutee osa jätta ohutussaareks tee keskele ja erijuhul kui möödaskõitu ei soovita keelata äärtesse vastavalt joonise III-1.3c variandile a.

Märkus 2: Kindlustatud teepeenra laiuste suuremaid väärtusi tuleb kasutada juhtudel, kui teelõigul puudub, kas tee koosseisus või eraldi rajatud kergliiklejate teenindamiseks vajalik rajatis ning on teada või võib eeldada, et teelõiku kasutavad kergliiklejatena kooliõpilased või hooajaline kergliikleja (suvitus- ja puhkepiirkonnad) või kui teelõik on näidatud kergliiklustee marsruudina.

Märkus 3: Kui sõidutee katte laius on tabelis toodud väärtuste vahemikus siis ümardatakse katte laius vastava täisarvu väärtuseni (kuni 7,5 ümardatakse 7,0 ja üle 7,5 ümardatakse 8,0). Kui katte laiust on ümardatud ülespoole valitakse ümardatud väärtuse kohta toodud kitsaima sõiduraja laiuse väärtus. Sõiduraja laiusest ülejääv osa jagatakse võrdselt kindlustatud teepeenarde vahele juhul kui kergliiklustee puudub või jätta ülejääv osa ohutussaareks tee keskele ja erijuhul kui möödaskõitu ei soovita keelata äärtesse vastavalt joonise III-1.3c variandile a.

Märkus 4: Kui teelõik vastab Märkuses 2 toodud tingimustele ja katte laius on vahemikus 7,5 kuni 7,9 m tuleb kasutada vähendatud sõiduraja mõõtu ning ülejääva osa arvelt suurendatakse kindlustatud teepeenra laiust vastavalt joonise III-1.3c variandile b.

Joonis III-1.3c. Näited sõiduraja laiuse muutmisest 9,0m katte laiuse korral.

- Ühesuunaliste teede märgistamine (rambid)

2. TEEÄÄRE, TEE TELJE JA ERALDUSRIBA TÄHISTAMINE

2.1. Märjastatavad teed

- 2.1.1. Kõikide põhi- ja tugimaantee soiduradade ääred tuleb märjastada.
- 2.1.2. Kõrvalmaantee soiduradade ääred tuleb märjastada juhul, kui $AKÖL \geq 250$ ja teekatte laius $\geq 5,0m$.
- 2.1.3. Erijuhtudel võib liiklusohutuse kaalutlustel võib märjastada ka kõrvalmaanteid liiklussagedusega $AKÖL < 250$ (sesoonne suurem liiklussagedus, suur kergliikluse osakaal vms).
- 2.1.4. Riigiteede lõike mis on ehitusseadustiku mõistes tänavad, tuleb märjastada vastavalt tee liigile, mille hulka need kuuluvad.
- 2.1.5. Riigiteed, mis ei ole põhi-, tugi- ega kõrvalmaanteed ning mis ei ole põhimaantee eritasandiliste ristmike rambid, tuleb märjastada vastavalt kõrvalmaantee nõuetele.
- 2.1.6. Kui enne juhendi kinnitamist on märjastus tehtud erinevalt eeltoodust tuleb märjastust uuendada samal viisil kuni teekatte uuendamise või pindamiseni ja pärast seda märjastada vastavalt juhendile.
- 2.1.7. Kui teel on lõiguti erinevad katte laiused, siis telgjoone lisandumisel või ära kadumisel peavad vastavad muudatused olema liikleja jaoks loogilises kohas (nt enne või pärast ristmiku, asula liikluskorralduse algus/lõpp, vms).
- 2.1.8. Kui teel on lõiguti erinevad liiklussagedused, tuleb lähtuda sagedusest, mis moodustab antud teel enamuse ja märjastustööd teostada, kas terve tee ulatuses või suurema liiklussagedusega lõikudel. Muudatus peab olema loogilises kohas (nt ristmik, asula liikluskorralduse algus/lõpp, vms).

2.2. Äärejoone valik

- 2.2.1. Sõidutee ääre tähistamiseks kasutatav teekattemärjastuse liik valida vastavalt tabelile III-2.2a.
- 2.2.2. Vastuolude korral tabeli III-2.2a ja standardi EVS 614 „Teemärjastused ja nende kasutamine“ vahel, tuleb juhinduda standardist. Näiteks kohtades, kus on möödasõidukeeld, tuleb vastavalt standardile äärtes alati kasutada pidevat joont.
- 2.2.3. Kui enne juhendi kinnitamist on märjastus tehtud erinevalt tabelist III-2.2a, tuleb märjastust uuendada samal viisil kuni teekatte uuendamise või pindamiseni ja pärast seda teha märjastus vastavalt tabelile III-2.2a.
- 2.2.4. Märjastused, mis on vastuolus määrusega „Liiklusmärkide ja teemärjastuste tähendused ning nõuded fooridele“ ning millel ei ole luba katseliseks kasutamiseks, tuleb juhendiga vastavusse viia.

Tabel III-2.2a. Sõidutee äärejoone tüübid.

Tee liik	Eraldusribaga teel (mõlemal pool sõiduteed)	Eraldusribata teel kiirusel üle 50 km/h	Eraldusribata teel kiirusel 50 km/h ja alla selle
Põhimaanteed	911a	911	923b
Tugi- ja kõrvalmaanteed	911a	921a	923b

2.3. Tähispostid ja helkurid

- 2.3.1. Tähispostid tuleb kavandada kõigile põhi- ja tugimaanteedele.
- 2.3.2. Kõrvalmaanteele, mille liiklussagedus teeregistri andmetel on suurem kui 1000 autot ööpäevas paigaldatakse tähispostid.

- 2.3.3. Kõrvalmaantee, millel on lõiguti erinevad liiklussagedused, tuleb tähispostid paigaldada suurema kui 1000 autot ööpäevas liiklussagedusega lõikudel. Muudatus peab olema loogilises kohas (nt ristmik, asula liikluskorralduse algus/lõpp, vms).
- 2.3.4. Eritasandilise ristmiku maha- ja pealesõidurampe vaadeldakse eraldi teelõikudena.
- 2.3.5. Teedel, millel käesolev juhend ei nõua, tuleb tähispostid paigaldada enne rajatise juhul, kus see on vajalik liiklusohutuse tagamiseks.
- 2.3.6. Tähisposte võidakse paigaldada ka tee, millel on väiksem liiklussagedus kui 1000 sõidukit ööpäevas juhtudel, kui see on vajalik liiklusohutuse tagamiseks (juhile mitte tajutavad plaani- ja püstikõverad, kitsendused, hooajaline suurem liiklussagedus, suur kergliikluse osakaal vms). Vajaduse määrab piirkonna liikluskorraldaja koostöös alalise liikluskorralduse koordinaatoriga.
- 2.3.7. Tähisposte ei paigaldata valgustusega asulasisestele lõikudele kui nendel lõikudel on äärekiviga kõnnitee ning kui teel on lubatud sõidukiirus ≤ 50 km/h.

2.4. Tähispostide vahekaugused

- 2.4.1. Tähispostide vahekaugused sirgetel teelõikudel on toodud tabelis III-2.4a.

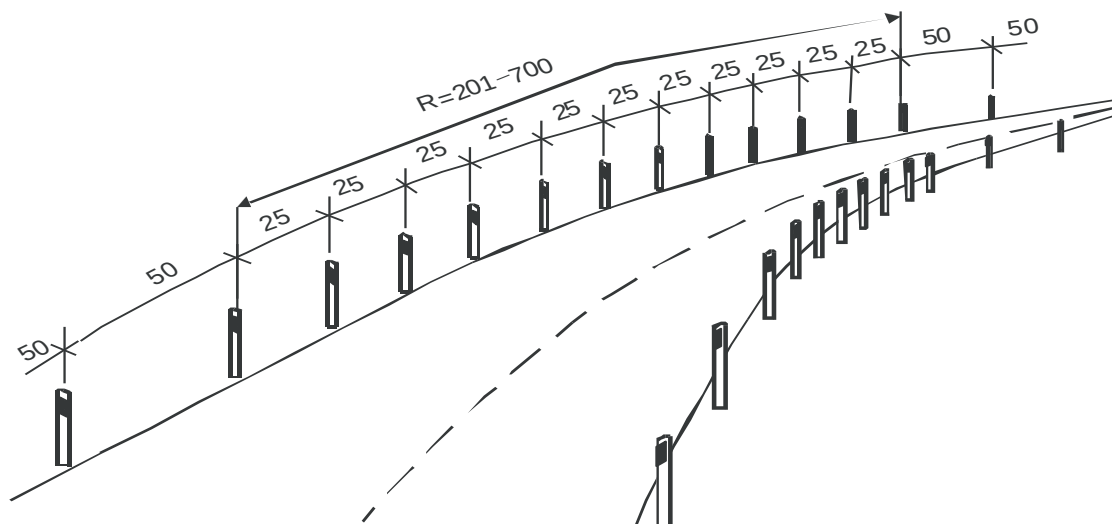
Tabel III-2.4a. Tähispostide vahekaugus sirgel teelõigul.

Maantee liik	Postide vahe (m)
Eraldusribaga 2 + 2 ja rohkemate sõiduradadega suurendatud kiirusega teed	100
Põhi-, tugi- ja kõrvalmaantee	50
Truubid ja sillad millede juures kitseneb tee mulle rohkem kui 1 meeter	10
Jalg ja jalgrattatee eraldamiseks sõiduteest erandlikust väiksema eraldusriba korral kui teel lubatud sõidukiirus $v \leq 60$	10

- 2.4.2. Mitme tingimuse kokkulangemisel juhinduda väiksemat vahet nõudvast olukorrast
- 2.4.3. Tähispostide omavaheline samm piki teed, arvestamata ristmikel, bussipeatustes, truupidel ning raudteeülesõitudel olevaid poste, võib kõikuda $\pm 5\%$,
- 2.4.4. Plaanikõverikel tuleb tähispostid paigaldada tabelis III-2.4a toodud vahekaugustega. Tihedamat sammu kasutada ringikõveriku osas (joonis III-2.4b).

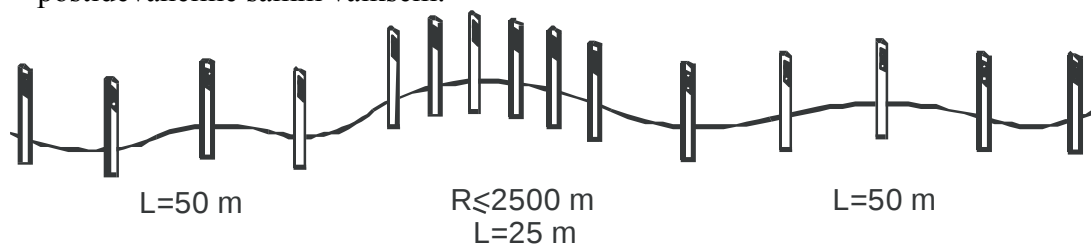
Tabel III-2.4b. Tähispostide vahekaugused plaanikõverikel.

Plaanikõveriku raadius, m	Tähispostide vahekaugus ringikõverikul, m	Vahekaugus enne ringikõverikku, m			
		Esimene	Teine	Kolmas	Neljas
16 – 50	10	20	30	40	50
51 – 100	15	25	40	50	-
101 – 200	20	35	50	-	-
201 – 700	25	50	-	-	-

Joonis III-2.4c. Tähispostid plaanikõverikul.

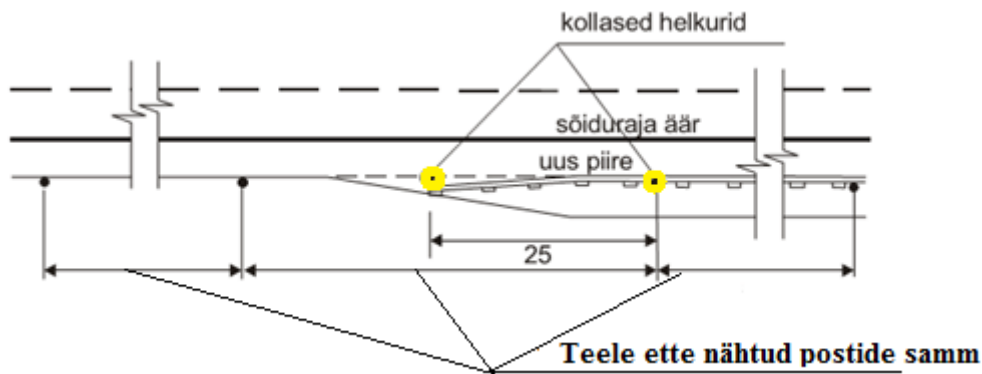
2.4.5. Nõgusal püstkõverikul peab tähispostide vahekaugus olema tabeli III-2.4a kohane, kumeral püstkõverikul $R \leq 2500$ m vahekaugus 25 m (joonis III-2.4d). Püst- ja plaanikõveriku kokkusattumisel peab arvestama nõudega mille kohaselt on postidevaheline samm väiksem.

Joonis III-2.4d. Tähispostid püstkõverikul.

2.5. Piirded

- 2.5.1. Piirde olemasolu korral paigaldatakse tähispost piirdeelemendi taha samale joonele piirdepostidega.
- 2.5.2. Piirde korral paigaldatakse üks kollase helkuriga tähispost vahetult piirde kaldosa alguse juurde, teine sellest 25 meetri kaugusele piirdele ning edasi jätkatakse tee kohase postide sammuga (joonis III-2.5a).
- 2.5.3. Enne piiret ühtlustatakse postide samm nelja postivahe jooksul.
- 2.5.4. Kuni 300 meetri pikkused piirdelõigud tähistatakse kollaste helkuritega tähispostidega. Pikemate kui 300 meetriste piirdelõikude korral paigaldatakse esimesed kaks posti kollaste ning ülejäänud postid valgete helkuritega.

Joonis III-2.5a. Piirde alguse tähistamine.

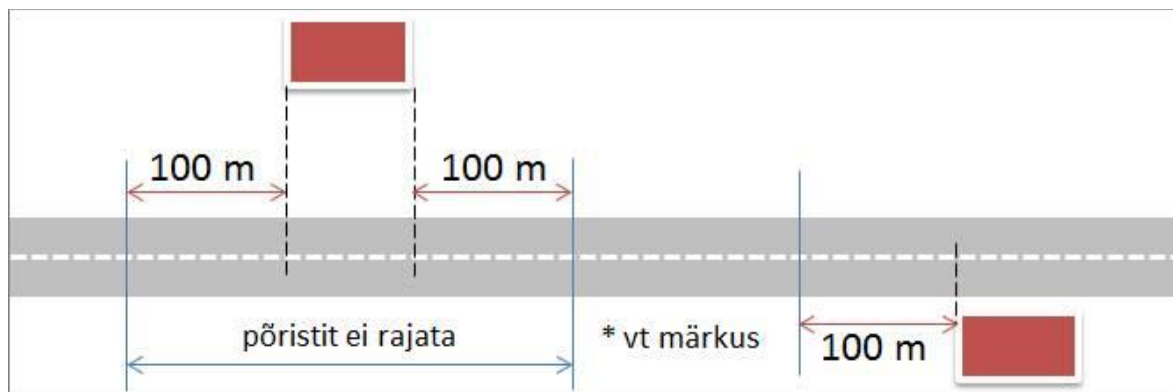
2.5.5. Piirde helkurid

2.6. Põristid

2.6.1. Põristi tuleb kavandada ja rajada uuele asfaltbetoonkattele. Olemasolevatele ja pinnatud katetele rajatakse põristi erandkorras.

2.6.2. Põristit ei rajata järgmistel juhtudel:

- katetele, kus kuumvuuk puudub, põristit ei rajata;
- suurim lubatud sõidukiirus on 60 km/h või alla selle;
- lähemale kui 100 m müratundlikele hoonetele (elamud, haiglad, koolid jms). Nõue ei kehti juhtudel, kui on võetud tarvitusele liiklusrõõru leevendavad meetmed. Kaugust mõõdetakse, selliselt, et hoone nurgast võetakse risti teeteljega sirge ja sellest piki teed 100m (joonis II-2.6a).
- Teljepõristit ei rajata sildadele ja viaduktidele ning lähemale, kui 1 m sildade ja viaduktide vuukide teljest.

Joonis III-2.6a. Põristi kaugus eluhoonetest

Märkus. Põristi jäetakse rajamata juhul, kui katkestuste vaheline ala on väiksem kui 100 m. Tähelepanu nõudvates kohtades võib vahemaad vähendada kuni 50 meetrini.*

2.6.3. Teljepõristi kavandatakse sõidutee teljele järgnevatel juhtudel:

- kõigile põhimaanteedele sõltumata maantee liiklusrõõrusest;
- tugi ja kõrvalmaanteedel juhul, kui aasta keskmine liiklusrõõrused on vähemalt 2000 autot/ööpäevas. Seejuures peab katte kogulaius olema vähemalt 7,5 m.

2.6.4. Servapõristi kavandatakse juhul, kui tee aastane keskmine liiklussagedus on vähemalt 4000 autot/ööpäevas. Seejuures peab katte kogulaius olema vähemalt 9,0 m. Erijuhtudel võib servapõristit rajada ka siis, kui tee aastane keskmine liiklussagedus on alla 4000 auto/ööpäevas.

2.7. Muud

- *Kummipostid*
- *Betoonpoolkerad*

3. KERGLIIKLUSTEED, ÜLEKÄIGURAJAD JA ÜLETUSKOHAD

3.1. Eraldamine sõiduteest

- *Kummipostid*
- *Tähispostid*
- *Piirded*
- *Ainult joonega millal*

3.2. Kergliiklustee lõigulisene tähistamine

- *Millal kordame*
- *Millal ja missugune telg*
- *Tähelepanu äratavad märgised*

3.3. Ületuskoha tüübi valik

- *Millal rada millal ülekäigukoht*
- *Millal ohusaar*
- *Millal foor*
- *Millal ainult märgid*
- *Millal mitte midagi*

3.4. Ülekäiguraja ja ületuskoha tähistamine

3.4.1. Ülekäiguraja ja ületuskoha teekattemärgistus tuleb teha kõigil teedel sõltumata liiklussagedusest.

- *Ülekäigurada -sebra*
- *Ületuskoht – katkendjoon*
- *Jalgrattatee – klotsid*
- *Segaliiklus – katkine sebra*
- *Foor (kus mis foor ja mis hoiatusi vaja)*
- *Millised märgid ja kuhu*
- *Eelnavad hoiatusmärgid, kuhu vaja*

4. BUSSIPEATUSED

4.1. Bussipeatuste tähistamine märkidega

- *Kuhu märk?*

4.2. Bussipeatuste tähistamine märgistega

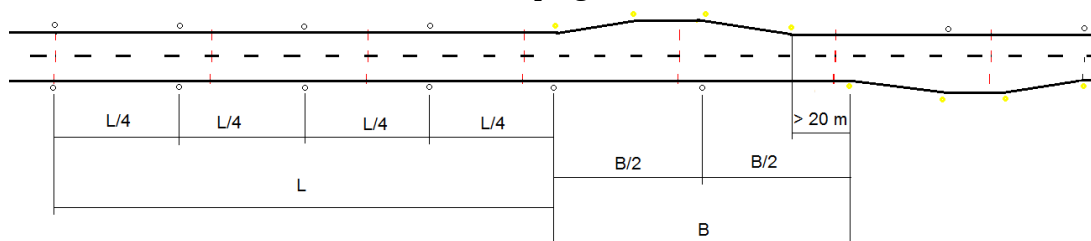
- *Millal ainult joon*
- *Millal sikk-sakk*
- *Millal BUS*
- *Millal kattemärgistusega kinnine tasku*
- *Millal ooteplatvormi äärekivid värvida*
- *Millal ja kuidas punane joon platvormil*
- *Millal kummipostid kattemärgistusega kinnisel taskul*
- *Kuidas ooteala tähistada (tähispostid, milline joon)*

4.3. Bussipeatuse tähistamine tähispostidega

4.3.1. Bussipeatuse tähistamisel tähispostidega paigaldatakse esimene tähispost sisenemiskiilu algusse, teine kiilu lõppu, kolmas väljumiskiilu algusse ja neljas kiilu lõppu.

4.3.2. Enne ja pärast peatust tehakse postide sammu muutmine nelja postivahe jooksul, peatuse vastasküljel aga kahe postivahega (joonis III-4.1a).

4.3.3. Juhul kui kiilu tähistava ja sellele eelneva või järgneva tavaammuga posti vahe jääb väiksem kui 15 meetrit siis seda ei paigaldata.

Joonis III-4.1a. Bussipeatuse tähistamine tähispostidega.

5. RAUDTEEÜLESÕIDUD

5.1. Üldnõuded

5.2. Liiklusmärgid

5.3. Foorid ja tõkkepuud

5.4. Nähtavus raudteeülesõidukohal

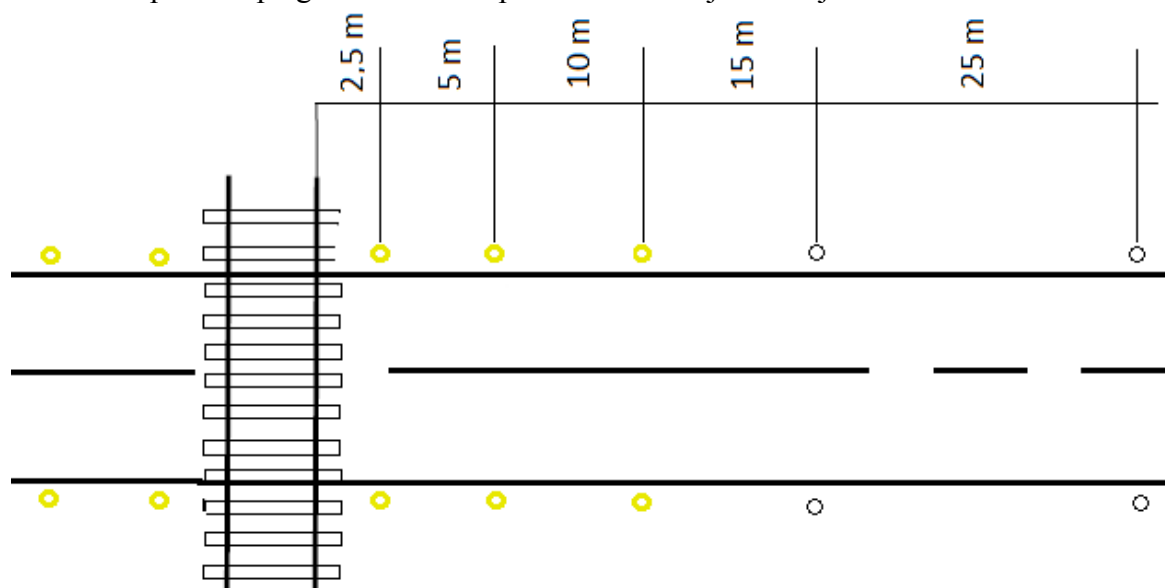
5.5. Täristite kasutamine raudteeülesõidukohal

5.6. Tähispostid raudteeülesõidul

5.6.1. Raudteeülesõidukohast mõlemas suunas paigaldatakse vähemalt kolm kollaste helkuritega tähisposti, ülejäänud postid valgete helkuritega (joonis III-5.6a). Esimene post on äärmisest rööpast 2,5 meetri kaugusel, järgmised sammuga 5, 10, 15, 25, edasi vastavalt teel olevate postide sammule.

5.6.2. Kui ei ole võimalik enne raudteeülesõiduga seotud poste tagada vahekaugusi alates 25 meetrise sammuga tähispostist, tuleb eelnevate tähispostide vahekaugusi muuta. Muutus korrigeeritakse kahe tihedamini paigaldatud tähispostiga enne ja pärast raudteeülesõiduga ette nähtud tähisposte.

5.6.3. Tähisposte ei paigaldata osas III punktis 2.3.7 kirjeldatud juhtudel.

Joonis III-5.6a. Raudteeülesõidukoha tähistamine.

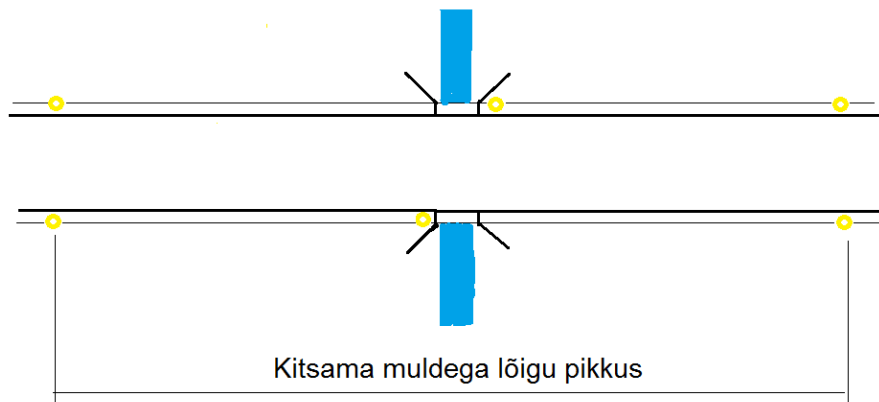
6. KIIRUSKAAMERAD

6.1. Märgid ja märgised

7. OHTUDE JA TAKISTUSTE TÄHISTAMINE

7.1. Truubid ja sillad

7.1.1. Truubid ja sillad millede juures kitseneb tee mulle rohkem kui 1 meeter tähistatakse kollaste helkuritega tähispostidega kitsenenud lõigu pikkuses (joonis III-7.1a).

Joonis III-7.1a. Truubi ja silla tähistamine.

7.1.2. Tähistamisele kuuluvad ka ohtlikud truubid nendel teedel millel liiklussagedusest tulenevalt poste vaja ei ole:

- mulde kitsenemine rohkem kui 1 meeter või siis 0,5 meetrit ühelt poolt – kitsenenud lõigu pikkuses;
- mulle ei kitsene kuid tee alt on läbi viidud truup $d \geq 600$ või teega lõikub kraav sügavusega üle 1 meetri – ainult truubi koht tee ristlõikes kolme kollase helkuriga postiga tee mõlemal poolel.

7.1.3. Kui tee on tähistatud tähispostidega ja truubi juures ei esine eelnevas punktis kirjeldatud olukordi, siis truupi kollase helkuriga postiga ei tähista.

7.2. Loomad

- Põdrad, konnad, luiged jms
- Karjaajamise kohad

7.3. Kurvid (plaanikõverikud)

- Hoiatus
- Verised nooled
- Möödasõidukeelud

7.4. Langused ja tõusud (püstkõverikud)

- Hoiatused
- Möödasõidukeelud

7.5. Teekatte seisukord

- Augud
- Lohk - on ees hoiatus ja vahetult 686-d

7.6. Tee servas olevad takistused

- 686 paigaldus
- Eelnev hoiatus kitsendusest

7.7. Eraldusriba ja ohutussaarte algused

- Millise märgiga otsa tähistada
- Milliseid märgiseid kasutada
- Äärekivi värvimine
- Eelnev hoiatus, kas möödasõidu keeld või jõnksakas

7.8. Massi-, kõrgus- laius- ja muud läbisõidupiirangud

- Vaheetu tähistamine
- Eelneval ristmikul tähistamine
- Umbtee lõpu eelnev tähistamine

8. MUU

8.1. Veoautode möödasõidu keelamine 2+2 ja 2+1 teedel

8.2. Ühesuunaliste teede alguste ja lõppude tähistamine

8.3. Jäätete liikluskorraldus

Jäätet tähistatakse vastavalt määrusele „[Avalikult kasutatava jäätet rajamise ja korrashoiu nõuded](#)“. Jäätete liikluskorralduse nõuded on toodud [paragrahvis 4](#) ning jäätet sõidutee laius [lisas 3](#):

§ 4. Jäätet liikluskorralduse ja teabe nõuded

- (1) Jäätet algusesse paigaldatakse:
- 1) liiklejale nähtavasse kohta teabetahvel;
 - 2) teest paremale liiklusmärk 341 „Massi piirang“, mis näitab, et sõita ei tohi sõiduki, autorongi või masinrongiga, mille tegelik mass on suurem märgil näidatust, liiklusmärk 354 „Vähim pikivahe“ 250 m ja liiklusmärk 361 „Peatumise keeld“.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud teabetahvlile märgitakse järgmine informatsioon:
- 1) jäätet nimi;
 - 2) orienteeruv pikkus;
 - 3) lubatud sõidukiiruse vahemikud;
 - 4) nõutav pikivahe;
 - 5) juhised liiklejale, kuidas toimida jääolude halvenemisel, jääkatte purunemisohu tekkimisel ja sõiduki hädapeatumise korral;
 - 6) jäätet korrashoiu eest vastutava isiku nimi ja telefoninumber;
 - 7) muud vajalikud teated ja nõuded liiklejale.
- (3) Mõlema sõidusuuna sõidutee peab tähistama liiklusmärkidega 521 „Ühesuunaline tee“ ja 522 „Ühesuunalise tee lõpp“ ja vastassuunast sõidukite edasisõidu keelamiseks tähistama liiklusmärgiga 331 „Sissesõidu keeld“.
- (4) Jäätet mõlemad sõiduteed peavad olema tähistatud vasakult poolt puna-kollaste 1,5 m kuni 2,0 m üle jää- või lumepinna ulatuvate hoiatuspostide või muude selleks sobivate looduslike tähistega selliselt, et jäätet kulgemine oleks juhile selge ja tajutav.
- (5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud jäätet sõiduteede tähised peavad olema paigaldatud sirgetel teelõikudel vähemalt iga 100 meetri tagant ja jäätet trassi kõverikel vähemalt iga 60 meetri tagant.
- (6) Jäätetele peab paigaldama iga kilomeetri järel liiklusmärk 651 „Kilomeetritähis“ kauguste näitamisega mõlemale poole jäätet lõpuni.
- (7) Ülesõidud jääkatte pragudest ja nendest ülesõiduks kasutatavad rajatised, samuti teised ohtlikud kohad, millest ümbersõidu võimalus puudub, peavad olema tähistatud järgmiselt:
- 1) 150 m kuni 300 m enne ohtlikku kohta peab olema paigaldatud hoiatusmärk 152, 153 või 154 „Ebatasane tee“ või 186 „Muud ohud“;
 - 2) alates hoiatusmärgist kuni ohtliku kohani peavad sõidutee mõlemad ääred olema tähistatud käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud tähistega vahekaugusega mitte üle 25 m.
- (8) Kui jäätel on liiklus suletud, peab jääle viiv tee olema tõkestatud hästi märgatava tõkkepuuga, mille külge on kinnitatud liiklusmärk 311 „Sõidu keeld“. Samasugune tõkestus on kohustuslik jäätet lõplikul sulgemisel kuni reaalse jäälesõidu võimaluse möödumiseni.

Lisa 3**JÄÄTEE SEISUNDINÕUDED**

Kvaliteedinäitajad	Seisunditaseme iseloomustus
Lumesus (koheva, tuisanud või sulalume paksus)	alla 10 cm
Ebatasasused	alla 10 cm
Lahtiste pragude laius jääteel ¹	alla 20 cm
Jäätee sõidutee laius	vähemalt 4 m

¹ Jäätee sõidetavus ja ohutus lahtiste pragude esinemisel tagatakse vajadusel ajutiste sildade paigaldamise ja teiste abivahendite kasutamisega.

OSA IV RISTMIKE TÄHISTAMINE

Käsitleb ristmike tähistamist ja ei käsitle ristmiku tüübi valikut uutelt teedelt. Tüüp valitakse vastavalt projekterimise normidele

Nõuded liikluskorraldusvahenditele on toodud osas II.

1. RISTMIKE EELTÄHISTUS

1.1. Eelviidad

1.2. Hoiatusmärgid

- *Hoiatusmärgi kujundid teekattemärgistusega*

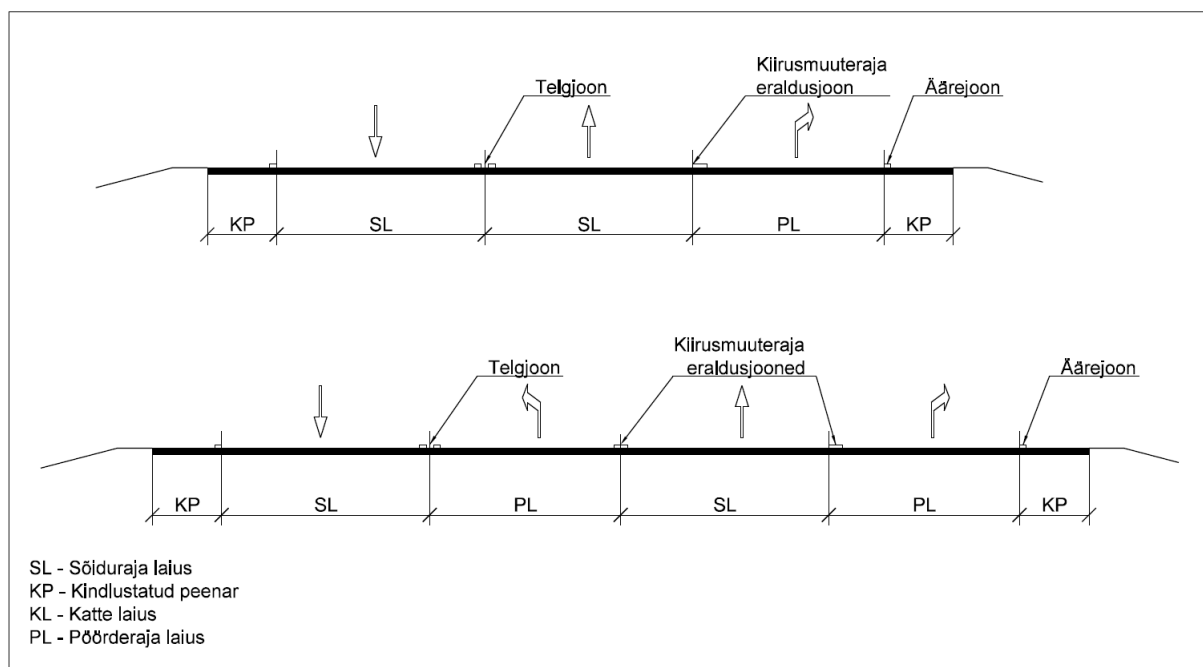
2. SÕIDURADEDE ÄÄRTE JA TEESERVEADE TÄHISTAMINE

2.1. Sõiduraja laius

2.1.1. Otse kulgevate sõiduradade laius valida vastavalt osale III.

2.1.2. Kiirusmuuteraja laiuse mõõdet arvestatakse selliselt, et joonte laiused jagatakse sõiduradade ja kindlustatud peenarde vahel vastavalt joonisele IV-2.1a. järgnevalt:

- otse kulgevast sõidurajast paremal pool asetsev kiirusmuuteraja joon loetakse kogu oma laiusega kiirusmuuteraja laiuse hulka;
- otse kulgevast sõidurajast vasakul pool asetseva kiirusmuuteraja joonest pool loetakse kiirusmuuteraja hulka ja pool otse kulgeva sõiduraja hulka.

Joonis IV-2.1a. Sõiduraja laiuse mõõtmine.

2.2. Kiirusmuuteraja laiused 1+1 maanteedel

2.2.1. Kiirusmuuteraja laius ei ole seotud kehtestatud lubatud suurima sõidukiirusega. Raja laiuse tuleb valida vastavalt tabelile IV-2.2a.

Tabel IV-2.2a. Kiirusmuuteraja laiused.

Pöörderaja asukoht	Pöörderaja laius PL (m)
Telgjoone pool	3,0
Kindlustatud peenra pool	2,75

2.3. Sõiduradade pikimärgistus

2.3.1. Kõikide põhi- ja tugimaantee ristmikud tuleb tähistada kattemärgistusega.

2.3.2. Samuti tuleb märgistada kõrvalmaantee ristmiku, mille $AKÖL \geq 250$.

2.3.3. Erijuhtudel võib liiklusohutuse kaalutlustel võib märgistada ka kõrvalmaanteid liiklussagedusega $AKÖL < 250$ (sesoonne suurem liiklussagedus, suur kergliikluse osakaal vms).

2.3.4. Põhimaantee eritasandiliste ristmike rambid tuleb märgistada vastavalt põhimaantee nõuetele.

2.3.5. (Katkendjoon enne pidavat joont)

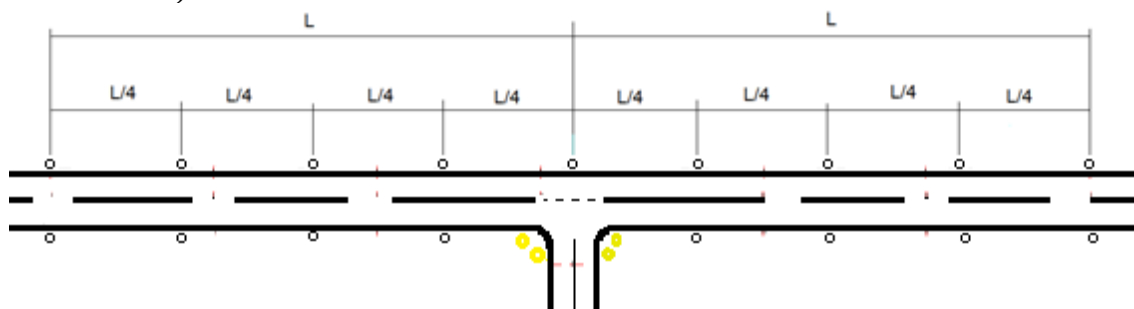
2.4. Kattehelkurid

- Kattehelkurite paigalduse samm
- Paigalduse asukohad

2.5. Tähispostid

2.5.1. Ristmiku raadiuste algused ja lõpud tähistatakse kollase helkuriga tähispostidega.

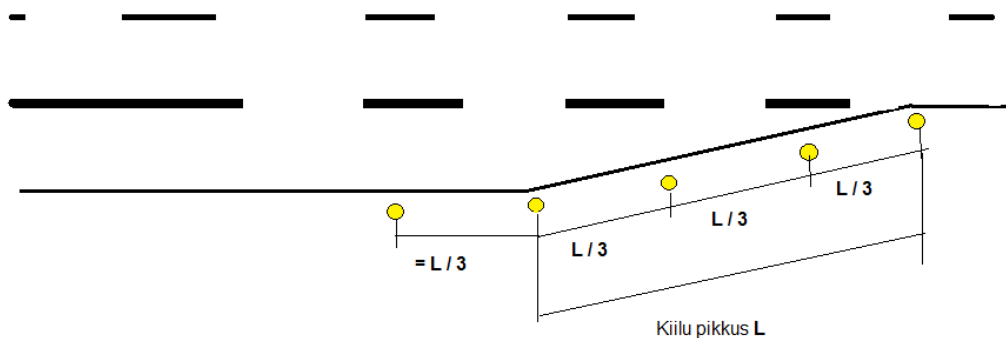
2.5.2. Kui ei ole võimalik enne ristmikku tagada vahekaugust ristmikku tähistavast kollaste helkuritega tähispostist, tuleb eelneva teelõigu tähispostide vahekaugusi muuta. Muutus korrigeeritakse nelja tihedamini paigaldatud tähispostiga enne ja pärast ristmikku (joonis IV-2.5a).

Joonis IV-2.5a. Ristmiku tähistamine.

2.5.3. Kui ristmiku raadiuse kaare pikkus on suurem kui 10 meetrit paigaldatakse kaarele täiendavad kollased tähispostid.

2.5.4. Kiirendusraja lõpuosa tähistatakse tihendatud sammuga kollaste helkuritega tähispostidega vastavalt joonisele IV-2.5b.

Joonis IV-2.5b. Tähispostide paiknemine kiirendusraja lõpuosas.

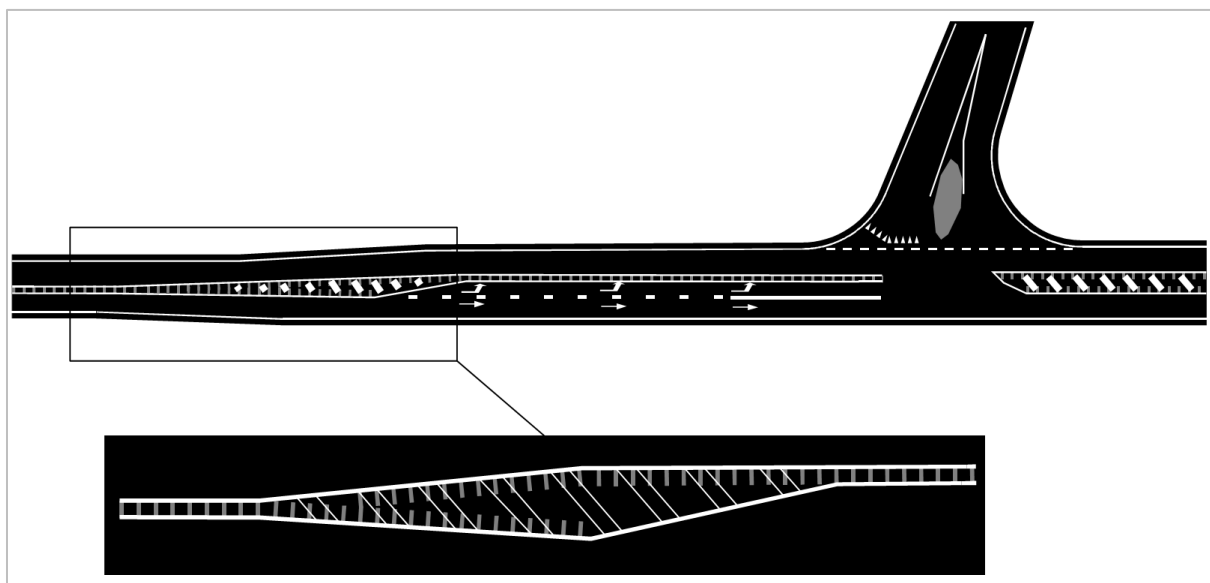
2.5.5. Eritasandilise ristmiku korral, kui peatee on tähistatud tähispostidega, peavad ka ristmiku rampidele olema paigaldatud tähispostid. Maha- ja pealesõidurampe vaadeldakse eraldi teelõikudena ja nõuded nendele on käsitletud osas III.

2.5.6. Tähisposte ei paigaldata osas III punktis 2.3.7 kirjeldatud juhtudel.

2.6. Põristid

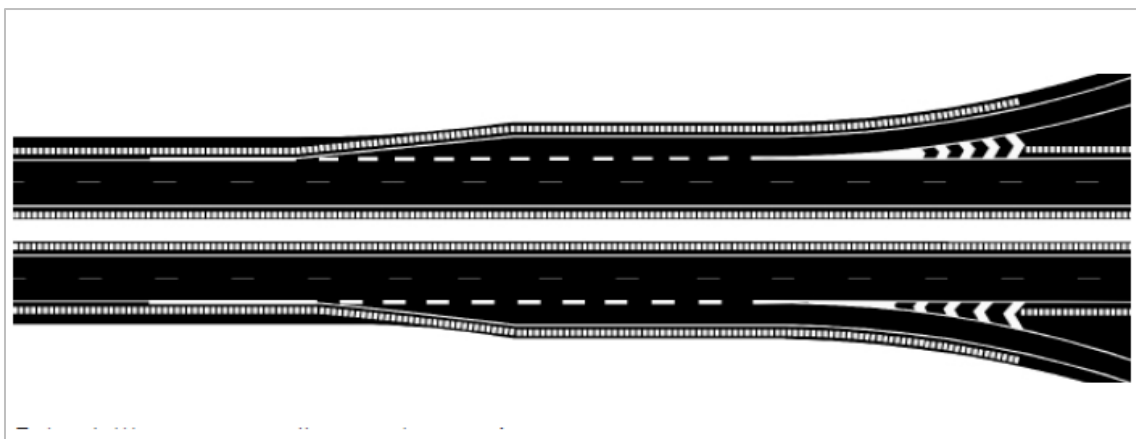
2.6.1. Ristumisel avalikult kasutatavate teedega katkestatakse servapõristi ristumiskoha raadiuse alguses ning jätkatakse pärast ristumiskoha raadiuse lõppu.

2.6.2. Kanaliseeritud ristmikel ei rajata teljepõristit läbiva ristmikku läbiva sõiduraja ja pöördereadade vahele (joonis IV-2.6a).

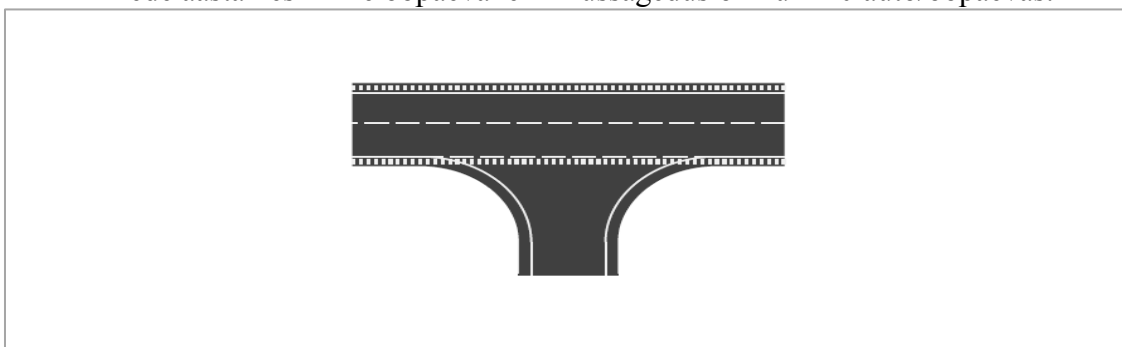
Joonis IV-2.6a. Teljepõristi kanaliseeritud ristmikul

2.6.3. Eritasandilise ristmiku rampidel rajatakse servapõristi vastavalt joonisel IV-2.6b. toodule.

Joonis IV-2.6b. Põristi eritasandilise ristmiku rampidel

2.6.4. Servapõristit ei katkestata madala liiklussagedusega ristumiskohtadel (joonis IV-2.6c), millede aasta keskmine ööpäevane liiklussagedus on kuni 10 auto/ööpäevas.

Joonis IV-2.6c. Põristi madala liiklussagedusega ristumiskohtadel

3. EESÕIGUSE TÄHISTAMINE

3.1. Eesõigusmärgid

3.2. Eesõiguse tähistamine teekattemärgistusega

- *Möödasõidulaiendi teeandekoha tähistamine*

4. SÕIDUSUUNDADE TÄHISTAMINE

4.1. Viidad

- *Kui ristmikule järgneval lõigul on mingid piirangud millest tuleb teavitada ristmikul, tuleb need kajastada viitadel*

4.2. Keelu- ja kohustusmärgid

- *Parem, vasak keeld, otse kohtustus jne.*
- *Veautode keeld*

4.3. Märgid 53

4.4. Teekattemärgistuse suunanooled

- *Mitu noolt*
- *Möödasõidulaiendi nooled*

5. FOORIDE KASUTAMINE RISTMIKEL

6. KERGLIIKLUSTEED RISTMIKEL

6.1. Ülekäigurajad

6.2. Ülekäigukohad

6.3. Kergliiklusteede algused ja lõpud

6.4. Kergliiklusteede viidad

6.5. Kergliiklustee eraldamine piirdega

7. PIIRETE PAIKNEMINE RISTMIKEL

- *Kas, kuhu paigaldada, millised otsad*

8. MÖÖDASÕIDU KEELAMINE

8.1. Otsustuspõhimõtted

8.2. Tähistamine märkidega

8.3. Tähistamine teekattemärgistusega

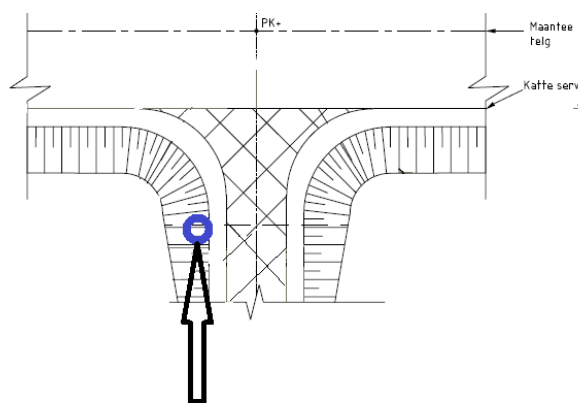
9. BUSSIPEATUSED KIIRUSMUUTERADADEL

9.1. Peatust eraldav märgistus

10. MAHASÕIDUD

10.1. Mahasõitude tähistamine

10.1.1. Talu või elukoha mahasõidukoha tähistamiseks paigaldatakse siniste helkuritega tähispost mahasõidu raadiuse lõppu (joonis IV-10.1a).

Tähisposti asukoht mahasõidul

Joonis IV-10.1a. Mahasõidu tähistamine.

10.1.2. Kui mahasõidu raadiuse kaare pikkus on suurem, kui 10 meetrit siis, tähistatakse raadiused kollaste tähispostidega ja sinist tähisposti ei paigaldata. Kollased postid paigaldatakse raadiuse algusesse, vahele ja lõppu.

- Mahasõidul Millal anna teed või hambad
- Mahasõidul Piirde katkestused, millised mahaviigud
- Mahasõidul Kattemärgistuse katkestus

11. MUUD NÕUDED RISTMIKE TÄHISTAMISEL

11.1. Kummipostid

11.2. Liikluspeeglid

OSA V VIITAMINE

Osa ei ole koostatud. Valmides on selles kajastatud järgnevad teemad:

- 1. TEETÄHISTUSSÜSTEEMI PÕHIMÕTTED**
- 2. SIHTPUNKTI VALIK**
- 3. TEENINDUSKOHTADE TÄHISTAMINE**
- 4. PARKLAD JA PUHKEKOHAD**
- 5. KERGLIIKLEJATE SUUNAMINE**
- 6. ÜMBERSÕIDUTE TÄHISTAMINE**
- 7. AVALIKU ÜRITUSE TÄHISTAMINE**

OSA VI SÕIDUKIIRUSED

Osa ei ole koostatud. Valmides on selles kajastatud järgnevad teemad:

1. ÜLDOSA

2. KIIRUSPIIRANGUTE EESMÄRGID

3. KIIRUSPIIRANGUTE MÄÄRAMISE PROTSESS

3.1. Kiiruspiirangute määramise juhendi rakendamine

4. KIIRUSPIIRANGUTE ÜLDPÕHIMÕTTED

4.1. Kiiruspiirangute liigid

4.2. Kiiruspiirangute samm ja nende kasutamine

4.3. Kiiruspiirangute tähistamine

5. KIIRUSPIIRANGUD HAJAASUSTUSEGA ALADEL

5.1. Teelõigukohase kiiruspiirangu määramine

5.2. Kohtpiirangute väärtuste määramine

5.3. Soovitatava suurima sõidukiiruste soovitusel

5.4. Kiiruspiirangute ühtlustamine

5.5. Piirangulõikude pikkused

5.6. Sõidukiirused raudteeülesõidul

6. KIIRUSPIIRANGUD ASULATES

7. KIIRUSPIIRANGUD UUTEL TEEDEL

8. TÄHTAJALISED, MUUTUVAD JA AJUTISED KIIRUSPIIRANGUD

8.1. Tähtajalised piirangud

8.2. Muutuvad kiiruspiirangud

8.3. Ajutised kiiruspiirangud

9. NÕUDED SUURENDATUD KIIRUSEGA TEELE

9.1. Talvine hooldus

10. KIIRUSE MUUTMINE PIKI TEED

OSA VII ASULAD JA LIIKLUSE RAHUSTAMINE

Osa ei ole koostatud. Valmides on selles kajastatud järgnevad teemad:

- 1. ASULA LIIKLUSKORRA KEHTESTAMINE**
- 2. ASULA VÄRAVAD**
- 3. ÕUEALA KEHTESTAMINE**
- 4. KÜNNISED**

OSA VIII PARKIMINE

Osa ei ole koostatud. Valmides on selles kajastatud järgnevad teemad:

1. PARKLATE KUJUNDAMINE

2. PARKLASISENE TÄHISTUS

- *Parkla sisemine tähistamine , märgid, jooned*

2.1. Eraparklate sissesõidu tähistus

3. TASULINE PARKIMINE

OSA IX SÕIDUKIPIIRETE VAJADUSE MÄÄRAMINE

- *Osa ei ole koostatud*
- *Mitte tehniline osa piirete juhendist*

Maanteemetil on selle teema reguleerimiseks kehtestatud eraldiseisev juhispõhine „[Juhis passiivse ohutuse tagamiseks teedel sõidukiirdesüsteemide abil](#)“

OSA X AJUTINE LIIKLUSKORRALDUS

Osa ei ole koostatud.

Maanteemetil on selle ajutise liikluskorralduse reguleerimiseks kehtestatud eraldiseisev juhispild „[Riigiteede ajutise liikluskorralduse juhend](#)“.

Valdkonda reguleerib ka määrus „[Liikluskorralduse nõuded teetöödel](#)“.

OSA XI DÜNAAMILINE LIIKLUSE JUHTIMINE

Osa ei ole koostatud. Valmides on siin kajastatud alljärgnevad teemad:

- 1. VMS-ID**
- 2. FOORID**
- 3. KUIDAS KAUGELT, KUIDAS MUUTA, OPTIMEERIDA JNE**
- 4. TÕKKEPUUD**